

GAZETA POLSKA CHICAGO

PISMO LUDOWE DLA POLONII W AMERYCE.

No. 1.

Chicago, Illinois, Czwartek, dnia 1-go Stycznia, 1903 roku.

ENTERED AT THE POST-OFFICE OF CHICAGO, ILLINOIS, AS SECOND CLASS MATTER.

Rok 31.

PREMIE

czyli podarunki dla
naprzód płatnych
abonentów "Gazety
Polskiej."

Ponieważ wielu abonentów zapisuje gazetę na kwartał lub pół roku, co utrudnia bardzo prowadzenie ksiąg i naraża nas na znaczne koszty, postanowiliśmy dać każdemu abonentowi, który opłaci z góry "Gazetę Polską" na cały rok, premię czyli podarunek wartości jednego dolara w książkach znajdujących się w naszej księgarni, tak Powieściowyci Historycznych jako też do Nabożeństwa, za dopłatą 10c. na przesyłkę tejże premii. Jeżeli na premię wybierane są Roczniki Tygodnika, to trzeba dołączyć 40 centów na przesyłkę.

Jeżeli książka, wybrana na premię, kosztuje więcej jak dolara, to abonent dopłaca tyle, ile książka ponad dolara kosztuje i przysyła nam. Naprzykład: Kto sobie wybierze w premii Słownik Polsko-Angielski i Angielsko-Polski Alexandra Chodźki, który kosztuje \$4.00, to odcinając sobie \$1.00 jako premię, a \$3.00 przysyła razem z prenumeratą i dołącza 10c na przesyłkę premii. Prawo do powyższej premii mają tak samo nowi jak i starzy abonenci "Gazety Polskiej."

Kto z abonentów przysła prenumeratę za "Gazetę Polską" do 1go Stycznia, 1904 r., ten odbierze oprócz wymienionej powyżej premii, wartości \$1.00, Kalendarz Maryański na rok Pański 1903, za dołączeniem 5c na przesyłkę. (Przesyłka razem wyniesie 15c.)

Powyższa oferta trwać będzie tak długo, dopóki kalendarze będą w zapasie. "Gazeta Polska" na cały rok kosztuje dwa dolary, na pół roku \$1.25, na kwartał 75c.

"Gazeta Polska" do Europy kosztuje \$3.00 na rok \$1.50 na pół roku.

Katalogi książek i obrazów wysyłamy każdemu na żądanie bezpłatnie.

Władysław Dyniewicz.

NASZ PODRÓŻUJĄCY AGENT I KOLEKTOR

Naszym podróżującym agentem obecnie jest pan Wawrzyniec Radomski. Posiada on nasze zupełne zaufanie i ma prawo kolektować za "Gazetę Polską" i Książki, na co wydaje kwity.

Pan W. Radomski kolektuje obecnie za "Gazetę Polską" w St. Paul i Minneapolis.

Abonenci, którzy mają opłacić prenumeratę za "Gazetę Polską", idący do pracy, niechaj pozostawią w domu pieniądze i upoważnią swoje żony do zapłacenia abonamentu, a odbiorą zaraz od niego swoje premie, jakie sobie obiorą, ponieważ wieczorem po 6-jej wnet zapadnie snurek to mało tylko obejść można, a dzień cały się zmarnuje.

Władysław Dyniewicz.

Pan B. Downorowicz kolektuje w całym stanie Wisconsin.

Władysław Dyniewicz.

Wiadomości Zagraniczne

Kwestya wenezuelska.

WASHINGTON, 25 grudnia.—Kwestya wenezuelska jest jakby zaczarowanym kołem, z którego trudno jest wyjść dyplomatom. Domaganie się mocarstw europejskich, aby prezydent Roosevelt był sędzią rozjemczym, uważają w Washingtonie za podstęp zaborców europejskich.

Przewodniczący komisji senatorów do spraw zagranicznych, senator Foraker, członek tej komisji, minister spraw zagranicznych Hay i więcej wybitnych mężów, sprzeciwiają się temu, aby prezydent Roosevelt był arbitrem w sprawie wenezuelskiej. Z różnych stron kraju nadchodzą protesty, od rozmaitych ludzi, którzy sądzą, że krok prezydenta w tym kierunku pociągnąć może za sobą wielkie niebezpieczeństwo. Prezydent był zdecydowany zostać rozjemcą, nie dla tego, aby chciał, lecz dla uniknięcia możliwej wojny w południowej Ameryce. Prezydent Roosevelt wychodzi z punktu widzenia, że nie przyjmie żadnej innej decyzji, jak tylko wydanej przez siebie.

Inne państwa też niechętnie by oddały sprawę trybunałowi rozjemczemu do rozstrzygnięcia. Anglia, Niemcy i Włochy oświadczyły wprost, że tego nie uczynią. Gdyby prezydent wprost odrzucił propozycję stron interesowanych, przyszłoby niechybnie do wojny w południowej Ameryce. Prezydent Roosevelt sądzi, że sprawa wenezuelska wchodzi w atrybucję sądu rozjemczego w Hadze, który właśnie w takim celu został ustanowiony. Atoli Wenezuela gorąco popiera projekt, aby Roosevelt był rozjemcą. Castro przyrzeka zastosować się do jego decyzji we wszystkich jego szczegółach.

Rząd washingtonski zażądał od rządów europejskich stanowczej odpowiedzi, czy się zgadzają na oddanie całej sprawy trybunałowi rozjemczemu w Hadze.

BERLIN, 25go grudnia.—Niemcy przystają na propozycję prezydenta Roosevelta, aby kwestię wenezuelską dać trybunałowi rozjemczemu do rozstrzygnięcia, jeśli prezydent nie zechce być arbitrem.

Wiadomość ta wyszła nieoficjalnie z ministerium spraw zagranicznych. Przez to Niemcy zwalili odpowiedzialność za dalszy przebieg sprawy na Anglię. Jeśli Anglia pójdzie śladem Niemiec, blokada portów wenezuelskich ustanie, wojenne statki wrócą do Europy, a na wodach wenezuelskich normalne zapanują stosunki.

Tutejsze ministerium jeszcze nie otrzymało odpowiedzi od prezydenta Roosevelta, czy przyjmie urząd arbitra czy nie.

CARACAS, 25 grudnia.—Parostatek Caracas wpłynął do portu La Guaira pod eskortą amerykańskiej karońskiej Marletta. Pasażerowie wylądowali, poczem rozpoczęło się wyladowywanie towarów, co trwało cały dzień.

Komendanci flot, które blokują porty wenezuelskie, niezgadają się z sobą. Schwymano kilka wenezuelskich statków kupteckich.

BERLIN, 26 grudnia.—Pisma półurzędowe donoszą, że rząd niemiecki zgodził się na oddanie sprawy pod rozstrzygnięcie Roosevelta pod warunkiem jednakowoż, iż przedtem Castro zapłaci sumę 1,700,000 bolliwarów czyli o około 340,000 dolarów. Rząd tylko pretensyj ma być zależną od orzeczenia sędziego rozjemczego. W tutejszych sferach rządowych rośnie nadzieja, że sprawa będzie pomyślnie załatwiona.

CARACAS, 26 grudnia.—Prezydent Castro donosi telegraficznie z La Guaira, że zgadza się na propozycję, aby całą sprawę odcaci w re- cie trybunału rozjemczego w

Rząd berliński przyjął tę wiadomość z pewnym niesmakiem, ale opinia publiczna w Niemczech nagli rząd, aby zgodził się na propozycję prezydenta Roosevelta.

WASHINGTON, 27 grudnia.—Jeśli prezydent Castro przepraszy rząd niemiecki i angielski za ataki, jakich się dopuszczali tłumy na poselstwa zagraniczne w Caracas i przystanie na pewne warunki, sprawa wenezuelska zostanie oddana sądowi rozjemczemu do rozstrzygnięcia. Tego pragną Niemcy, Anglia, Włochy, Stany Zjednoczone a nawet Wenezuela. W kołach mlarodajnych sądzą tu, że Castro jest w usposobieniu pokojowym i chętnie zgodził się na stawiane warunki. Z drugiej strony wyrażają niekiedy powątpiewanie, czy wojowniczy prezydent Castro zechce prze- prosić rządy europejskie, gdy

Skandal na dworze saskim.

DREZNO, 25 grudnia.—Zona następcy tronu saskiego Luiza, zniknęła w zeszły wtorek bez śladu. Jest ona matką pięciorga dzieci i nie żyje w dobrze z mężem.

GENEWA, 25 grudnia.—Ludwika, żona saskiego następcy tronu, która porzuciła męża i pięciorgo dzieci i wyrzeka się wszelkich pretensyj do dworu, mieszka obecnie w jednym z tutejszych hotelów z prof. Gironem, byłym guwernerem dzieci swoich. W tym samym hotelu stoł austriacki arcyksiążę Leopold Ferdynand z piękną jakąś wiedeńką, z którą ma zamiar żenić się, czemu jednak rodziła jego i jej sprzeciwiała się. Ludwika postanowiła więc nie wracać do męża. Jak powiadają, zakochała się w w 24 letnim Francuzie, który tu z nią jest.

Pawilon sztuk pięknych na wystawie wszechświatowej w St. Louis w 1904 roku.

Hadze, ale stawia warunki pewne, a mianowicie, aby zaniechano blokady w portach wenezuelskich, i aby wrócić mu zostały statki schwymane przez sprzymierzone floty. O postanowieniu prezydenta Castro został powiadomiony prezydent Roosevelt.

WASHINGTON, 26 grudnia.—W ministerium spraw zagranicznych oświadczone zostało, że prezydent jeszcze się nie zdecydował, czy przyjmie urząd arbitra w sprawie wenezuelskiej. Bardzo być może, że prezydent nie stanowczo w tej mierze nie postanowi przed upływem kilku następnych dni.

Ministerium spraw zagranicznych prowadzi ożywłą korespondencję z posłami zagranicznymi, dotyczącą proponowanego sądu rozjemczego. Minister miał wczoraj rano krótką konferencję z prezydentem Rooseveltem w sprawie wenezuelskiej.

Bądź co bądź rzeczą jest pewną, że rząd Stanów Zjednoczonych, jak tylko sprawa oddana zostanie w ręce sądu rozjemczego, stanowczo zażąda zniesienia blokady w portach wenezuelskich, gdyż nie może pozwolić na to, aby handel amerykański długo miał cierpieć i w rozwoju przeszkód doznać z powodu awantur wenezuelskich.

BERLIN, 27 grudnia.—Ambasador Stanów Zjednoczonych wręczył rządowi niemieckiemu odpowiedź prezydenta Roosevelta, że nie przyjmuje na siebie urzędu arbitra w sporze wenezuelskim, lecz całą sprawę poleca oddać do rozstrzygnięcia trybunałowi rozjemczemu w Hadze.

pewnie sądzi, że nie ma za co przepraszać. Wtedy prezydent Roosevelt musiałby rozstrzygnąć, czy Castro ma dać satysfakcję rządowi europejskiemu przed oddaniem sprawy w ręce trybunału rozjemczego w Hadze czy też nie. W każdym razie Stany Zjednoczone zastrzegają sobie, że trybunałowi rozjemczemu w Hadze nie ma być przedłożona żadna kwestya, któraaby miała styczność z zasadą Monroego.

WASHINGTON, 29 grudnia.—Wszystkie państwa europejskie interesowane w sprawie wenezuelskiej, zgodziły się na propozycję prezydenta Roosevelta, mianowicie, aby sprawę zawikłałą z Wenezuelą oddać do rozstrzygnięcia trybunałowi rozjemczemu w Hadze. Najdłuższy ocagał się rząd berliński, ale widząc się osamotnionym, zgodził się musiał.

BERLIN, 29 grudnia.—Mocarstwa europejskie zażądały, aby prezydent Castro przepraszył je za obrazę publiczną im wyrządzoną, przez zamknięcie ich poddanych w więzieniu podczas napadu na Wenezuelę wojsk europejskich. Prezydent Castro oświadczył, że nie on Europejskie ale Europa jego przeprasza, ponieważ za barbarzyński napad na jego ojczyznę.

BERLIN, 30 grudnia.—Cała prasa niemiecka napadała na doktrynę Monroego i oświadcza, że nie ma ona obecnie żadnego znaczenia dla Europy.

W każdym razie sprawę wenezuelską uważać należy za załatwioną, gdyż prezydent Castro jest do tego zmuszony.

Jej brat arcyksiążę Leopold, rzekł się tytułu swego i żyje tu pod nazwiskiem przybranym Leopolda Wolflinga. Powiada, że przestał być członkiem rodziny Habsburgów. Zwrócił wszystkie ordery i wystąpił z armii austriackiej. Leopold był zaręczony swego czasu z Elwira drugą córką Don Carlosa, która jednak uciekła z hr. Folchm w roku 1896.

Król saski Jerzy i syn jego, następca tronu, przyjęli filozoficznie wiadomość o ucieczce Ludwiki. Aby usunąć wszelką możliwość jej powrotu, następcę tronu zostanie niebawem rozwiedziony z żoną swoją. Zresztą Ludwika powiedziała już swemu mężowi w listopadzie, że z nim dłużej żyć nie chce, nie może, że nim pogardza, że go uważa za zwierzę brutalne i inne tego rodzaju komplemента i zażądała rozwodu. Matka Ludwiki, przeczuwając coś złego, wpływała na nią, aby zносиła wszystko dla dobra dzieci swoich, lecz jej namowy były rzucane gruch na ścianę.

Ludwika twierdzi, że następcę tronu obchodził się z nią brutalnie, że miewał okrutne miłości, że pilł nad miarę. Raz podczas parady wojskowej spadł z konia, gdyż był tak pijany, że nie mógł się na nim utrzymać. Na dworze drezdeńskim skandal go ni podobno skandal.

Ludwika zabrała podobno ze sobą kufel z klejnotami i sporą sumę pieniędzy. Z guwernerem francuskim spotkała się w Monachium, gdzie bawił także brat Ludwiki z ową piękną wiedeńką. Z Monachium obie pary wyjechały

do Brukseli, a następnie do Genewy, gdzie obecnie się znajdują.

Ludwika porzuciła pięciorgo dzieci, a szóstego spodziewa się w maju. Ludwika mieszka tu pod przybranym nazwiskiem panny v. Oben.

LONDYN 26 grudnia.—Korespondent dziennika "The Mail" donosi z Rzymu, że papież posłał jednego z praelatów do Genewy, aby zbadał sprawę zbiegłej żony saskiego następcy tronu i starał się pogodzić ją z mężem.

Zbiory w Manitobie.

WINNIPEG, 25 grudnia.—Według urzędowego sprawozdania wynosił płon z pszenicy w prowincji Manitoba 53 milionów buszli czyli 2 miliony buszli ponad przeciętny zbiór. Owsa było 34 milionów buszli, a jęczmienia 11 milionów buszli. Ogólny sprzęt zboża oszacowano na 100 milionów buszli.

Papież zasiada.

LONDYN 25 grudnia.—Z Rzymu donoszą do agencji Dailly, że podczas przyjazdu kardynałów, papież nagie zanleomł i przez czas jakiś zanleomł.

Podniesiono go z tronu i zanleomł do apartamentów jego, gdzie zaraz położył się do łóżka. Papież skończył lat 93 marca 2-go r. 1903. Po deszy wlek wzbudza obawę o jego życie. Kardynałowie w szatach urzędowych składowali papieżowi doroczne życzenia z powodu świąt Bożego Narodzenia.

Obiecanka cacanka.

WIEDEN, 25 grudnia.—Niektóre pisma zagraniczne podają wiadomość, że car Mikołaj II zamierza ogłosić konstytucję. Ma być odnowiony projekt konstytucyjny ułożony przez Melikowa.

Wiadomo, że już car Aleksander II nosił się z zamiarem ogłoszenia konstytucyj, lecz na dzień przed wykonaniem tego zamiaru padł ofiarą zamachu nchillistów.

Przeciwko ogłoszeniu konstytucyj jest podobno partya Pobledonoscewa i dla tego to miał Pobledonoscew otrzymać dymisy. Dotąd jej jednak nie otrzymał. Wielec te należy uważać tymczasem za wyraz życzeń wielu Rosyan, lecz zbytnej wagi do nich przywazywać nie można.

Kto zna rząd petersburski, to nie uwierzy podobnym pogłoskom.

Europa w strachu.

PARYŻ, 25 grudnia.—Nowy olbrzymi trust amerykański przygotowuje najazd na Europę. Jeden miliard dolarów złożyli amerykańscy milionerzy na oświetlenie miast w Europie.

Nowy ten trust powstał niedawno. J. D. Rockefeller włożył 300 milionów dolarów i wielu innych milionerów włożyło ogromne sumy. Jak donoszą w ciągu 10 dni znacznie powyższe przedsiębiorstwo budowę gmachów w Paryżu.

Poleki bojkot.

BERLIN, 26 grudnia.—Rząd pruski z powodu różnych wypadków bojkotowania niemieckich handlow przez Po-

laków jest mocno zaniepokojony. Niemcy osiedleni pomiędzy Polakami są obecnie w kłopotach, bo nie mogą nawet często się wyżywić. Niektórzy Niemcy powoli wynoszą się na zawsze z polskich stron i udają się do stron rodzinnych.

Katastrofa kolejowa.

LONDYN, Ont., 27 grudnia.—Wskutek zderzenia się pociągu osobowego Grand Trunk z towarowym 38 osób zostało na miejscu zabitych, a 37 mniej lub więcej pokaleczonych. Zderzenie było nadzwyczaj silne, gdyż pociąg osobowy się spoźnił i chcąc przybyć na oznaczony czas, pędził z nadzwyczajną szybkością. Wskutek zderzenia się powstał pożar, ale został ugaszony niebawem. Specjalny pociąg z lekarzami i służbą szpitalną przybył na miejsce katastrofy i udzielił nieszczęśliwym pierwszej pomocy.

Trupów i poranionych z trudem zdołano wydobyć z pośród pogruchotanych wagonów. Straszliwy widok nieszczęśliwych ofiar rozdzierał serca widzów, którzy z przerażenia mdleli i nie wiedzieli co począć.

Wszystkich nieszczęśliwych odwieziono do London. O takiej katastrofie nikt tu nie pamięta.

Ogromne burze.

KOPENHAGA, 28 grudnia.—W dzień Bożego Narodzenia nawiedzona została Dania taką burzą jakiej najstarsi ludzie nie pamiętają. Olbrzymie szkody zostały wyrządzone zarówno na morzu jak i na lądzie. Telegrafy i koleje są poprzerywane. Bardzo wiele ulic w Kopenhadze jest zamkniętych dla przejazdu i przechodu, gdyż domy grożą zawaleniem.

Mnóstwo ludzi zostało pokaleczonych, a kilkadziesiąt osób utraciło życie. Podanie chociażby w przybliżeniu wysokości szkód wyrządzonych jest na razie niemożliwe.

O takiej samej burzy donoszą z Konstantynopola, gdzie straty podają na setki tysięcy.

WIEDEN, 29 grudnia.—Szalony orkan trzy dni trwający wyrządził tu ogromne szkody. Z Anglii i innych krajów nadchodzą wieści o bardzo ostrych mrozach i szalonych zawiejach śnieżnych.

Wiele statków zginęło przy wybrzeżach angielskich i francuskich. Prywatne wiadomości z Rosji donoszą, że w południowej części kraju panuje ogromny mróz, wskutek czego codziennie dziesiątki biednych ludzi ginie od zamrznięcia.

LONDYN, 29 grudnia.—Angielski statek Kiangnan zetknął się z drugim statkiem przewozowym i został przytem tak uszkodzony, że w ciągu kilku minut zatonął. Sześćdziesiąt ludzi z załogi i z pomiedzy pasażerów zginęło w falach morza.

Rebelia w Chinach.

LONDYN, 28 grudnia.—W prowincji Kwang Si wybuchła ogólna rebelia przeciw rządowi. Jen. Tung Fu ma 10 000 uzbrojonego chłopia i zagraża straszną rzezią opo- nentom.

GAZETA POLSKA
W CHICAGO.

First Polish Newspaper in the United States.
APPEARING EVERY THURSDAY.

ESTABLISHED 1873.
Represents the interests of nearly 8,000,000 Poles
reading throughout the United States & Canada.

Subscription Two Dollar per Year.
RATES OF ADVERTISING:
1 year \$4.00
6 months \$2.50
3 months \$1.50
1 month \$1.00
one line one time .75
one line one time .75
Reading Matter 40 cents per line of insertion.

The Gazette Polska read in all the States
and Territories of the Union, in Canada, Mexico,
Central America, South America, in Great Britain
and Ireland, France, Germany, Austria, Serbia,
Switzerland, Turkey, in Asia, Africa and Aus-
tralia, and in all the provinces of ancient Poland,
in nearly a First Class Advertising Medium.

All communications ought to be addressed:
W. DYNIEWICZ,
PUBLISHER "GAZETA POLSKA,"
632 Noble St., Chicago, Ill.

We have over 400,000 copies of our own Publication
and Edition, and Imported Books.

GAZETA POLSKA
W CHICAGO.

Najlepsze czasopismo polskie w Stan. Zjedn.

Wychodzi co czwartek każdego tygodnia.

PRENUMERATA ROCZNA:
W Stanach Zjedn., Meksyku i Kanadzie \$2.00
W Europie, Ameryce Środkowej i Połu-
dniowej, Azji, Afryce, Australii . . . \$3.00

POŻYCZKIWAIA: Kresy i znajomych nie
wynoszą jednego dnia dłużej na jeden rok
60 centów, następnie półtora.

POŻYCZKIWAIA: Na jeden raz jak i ogłosze-
nie o zamknięciu jakiegokolwiek przedsiębiorstwa
dla obywateli w Stanach Zjedn., bezpłatnie.

ABONENCI: Zamawiający pocztą, proszą, podać
stary adres i dołączyć 10c (w znakach pocztowych)
na opłatę zmiany adresu.

PISZĄCY: Nadawcy proszą, przysłać Money
Order, Express lub w liście pocztowym.
Kwoty nadesłać do dolara można przysłać
w znakach pocztowych.

Rękoopisów nie zwracamy.

Wszelkie listy i pisma adresować należy:
W. DYNIEWICZ,
632 Noble St., Chicago, Ill.

Prace Kalendarza Polska w Ameryce posiada:
Kalendarz ogłoszony w Europie, oraz przysłać
do dnia 15 sierpnia w celu ogłoszenia i nakładu.

TELEFON MONROE 1268.

CHICAGO, 1-go STYCZNIA, 1903.

RACHUNEK ZA ROK 1902.

Rok 1902 przeszedł już do historii, a dla wielu będzie on rokiem pamiętnym — dla jednym rokiem triumfu, a dla drugich rokiem upokorzenia.

Dla nas rok 1902 jest rokiem bolesnym, bo wróg nasz Prusak zatopił głęboko swe szpony w pierś narodu, czego dowodem Wrzesień i milionowe sumy, wyasygnowane z kasy pruskiej na wykupno ziemi polskiej.

Pod zaborem moskiewskim jedna i ta sama historia powtarza się od ostatniego rozbioru Polski — wzięcia i zesłania na Sybir każdego, kto ośmielił się nawet myśleć po polsku.

Pod zaborem austriackim nęda i ta sama judaszowska polityka, zapoczątkowana przez Metternicha, a święcie przestrzegana przez zgraję stańczykowską, pozostająca na żołdzie dworu wiedeńskiego.

Gdy z ręką na sercu zrobimy rachunek z całego roku 1902 i zapytamy się samych siebie, cośmy w tym roku zrobili dla polepszenia swej doli, tak pod trzema zaboremi, jak i na tutejszej emigracji, to sobie otwarcie powiemy, że albo bardzo mało, albo wcale nie.

Nie krytykujemy atoli braci naszych w Europie, bo oni pomimo zupełnie odmienionych stosunków, w jakich żyją, robią bardzo wiele, ale przyjrzyjmy się naszej emigracji i powiedzmy sobie, że tak jak jest dotąd, dalej być nie może, bo nie będziemy tu nigdy mieli żadnego znaczenia.

Bierzmy przykład z innych narodowości, bądźmy solidarnymi w sprawach cały ogół nasz obchodzących, a przyjdzie nam do znaczenia i dobrobytu. Pamiętajmy o tem zawsze i wszędzie, że jesteśmy przedewszystkiem Polakami i że jako naród rozbity, dążący do odzyskania swej niepodległości politycznej, musimy "zeźreć" w jedno ognisko myśli i w jedno ognisko ducha, a wtemczas będzie nam łatwiej na świecie. Gdy będziemy nadal pracowali w pojedynkę, zginiemy; a nam gnać nie wolno, jeżeli szanujemy i kochamy swą przyszłość historyczną i o przyszłość marzymy, bośmy narodem licznym, cywilizowanym i o prawa swe dopominającym się, jest naszym świętym obowiązkiem, przekazaniem nam w testamencie przez przodków naszych, który ten testament pisali krwią własną na licznych polach bitew w całej Europie, a nawet i w Ameryce.

Hartujemy ducha w nlewo i nie poddajmy się rozpacz, gdy nas wrogowie w potrójny wzięli ogień i przez swych czynowników głoszą światu naszą zagładę. Mordować nas nie wolno ani głodem wymorzyć, bo świat dzisiejszy na to by nie pozwolił, a innego sposobu na naszą zagładę nie ma. Prześladuj nas zabory, to prawda, ale pamiętajmy o tem, że prześladowania te kłędys ustają, jeżeli tylko zechcemy położyć im koniec bo przyszłość do tych należy, którzy o niej nie zwątpili.

Pamiętajmy o tem zawsze i wszędzie, że przedewszystkiem pielęgnować powinniśmy język nasz ojczysty, bo dopóki naród ma swój język i swą literaturę, dopóty śmiało może spoglądać w jasniejszą przyszłość. Toć ta mowa polska zaborem naszym spać nie daje i rugują ją ze szkół, z urzędów, bo wiedzą o tem dobrze, że naród bez swej mowy ojczystej zaginie musi, jak gnie kropa wody w falach oceanu. Toć wiemy o tem wszyscy, z jaką to wyuzdaną okrutnością zabrał się Bismarck do rugowania tej polskiej mowy z Kujaw, Wielkopolski i Śląska i gdyby mu się było udało doprowadzić do skutku swą nikczemną robotę, byłby Prusak odnieśli większe zwycięstwo niż w roku 1870 nad Francuzami — powiedział swego czasu Moltke, który nie holdował zasadzie Bismarcka wyrażającej Polaków siłą.

Jeżeli ta mowa polska ma tak doniosłe znaczenie dla nas to nie wstydzimy się jej, mówmy po polsku wszędzie, a przedewszystkiem na tutejszej emigracji nie zapominajmy, żeśmy narodem polskim i że Polacy nie gęsi i swój język mają i nim się posługiwać powinni, a kto się swego języka wstydził, ten albo nie rozumie, albo rozumieć nie chce, że jest wrogiem swej ojczyzny.

TRYUMF AMERYKANÓW.

Ostatnia wyprawa zaborczych grabarzy europejskich przeciw Wenezueli, skończyła się strasznym upokorzeniem pierwszych, a nowym tryumfem okryła Stany Zjednoczone, która w ostatnich kilku latach stała się ważnym czynnikiem w polityce międzynarodowej.

Stanowisko zajęte przez Stany Zjednoczone w sprawie wenezuelskiej jest nader ważnym krokiem rządu washingtonskiego, który udowodnił, że doktryna Monrogo — Ameryka dla Amerykanów — nie jest czystym frazesem dla Stanów Zjednoczonych.

Jest to zwycięstwem i dla Stanów Zjednoczonych i dla całej Ameryki, że taka doktryna istnieje i że jest naród, który tej doktrynie święcie przestrzega, w przeciwnym bowiem razie dawnoby już Anglii i Prusacy gospodarowali w Ameryce, jak obecnie gospodarują w dzikiej Afryce.

Jak wiadomo, Niemcy z zarozumiałością krzyżacką, mając początkowo Anglię za sobą, chcieli zadokumentować przed światem, że wszyscy na ich skinienie muszą się upokorzyć, bo w przeciwnym razie będzie źle. Można się tak rozbijać na piaskach brandenburskich, ale nie w Ameryce. Zrozumieli to "pogromcy" bokserów chińskich, gdy potężna eskadra amerykańska stanęła im na karku, a stary admirał Dewey po otrzymaniu rozkazu obstawienia punktów strategicznych eskadry, posłał zawiadomienie do Washingtonu krótkie i zwięzłe: "Jestem gotów!"

To poskutkowało i Prusacy stulili uszy, oświadczyli przez swego ambasadora, że całą sprawę oddają do rozstrzygnięcia prezydentowi Roosevelt, ale pokornie proszą, aby w pole nie byli wyprowadzeni i aby ich żądania uwzględniono.

Prezydent Roosevelt oddał całą tę sprawę do rozstrzygnięcia trybunałowi rozjemczemu w Hadze, na który zaborcy europejscy nie bar-

dzo są laskaw, ale się zgodzili, bo musieli.

Dla Prusaków wyrok takiego trybunału będzie niebardzo na rękę, gdyż ponioszą oni parę fortec, zatopili parę okrętów wenezuelskich, które im nie stawiały oporu, a za to rząd wenezuelski będzie znowu żądał odszkodowania, do czego ma słuszne prawo.

Największą korzyść z całej tej awantury odnoszą Stany Zjednoczone. Pozyskały bowiem dla siebie zaufanie państw południowo-amerykańskich, że są ich opiekunami, a nadto dały poznać Europie, że nie ma tu dla niej miejsca na jej polu kuli.

Na przyszłość zastosują się chyba zaborcy europejscy do doktryny amerykańskiej — Ameryka dla Amerykanów — bo się przekonali, że zasady tej gotowi się bronić Amerykanie, choćby kosztem krwi własnej, a wojna ze Stanami Zjednoczonymi to rzecz bardzo niebezpieczna.

KANAL PANAMSKI.

Pomiedzy członkami kongresu, krąży coraz częściej pogłoski, że życzenia obywateli tego kraju połączenia za pomocą kanału oceanu Atlantyckiego ze Spokojnym, nie przyjdą jeszcze tak prędko do skutku, a prawdopodobnie nabycie kanału Panamskiego przez Stany Zjednoczone będzie w zupełności zanichane.

Przyczyną tego ma być ta okoliczność, że Kolumbia chce kilka milionów więcej za odstąpienie potrzebnego pasu ziemi wzdłuż kanału, niż żądała przedtem (przedtem żądała 7 milionów, teraz żąda 10 milionów dolarów), gdy tymczasem Nikaragua zgodziła się na taką sumę, jaką jej rząd Stanów Zjednoczonych zechce zapłacić i nie żąda żadnych innych przywilejów.

Rząd kolumbijski chciałby coś więcej wytargować na Stanach Zjednoczonych i dla swej nierozwagi może bardzo wiele stracić, gdy się zważy tę okoliczność, że przekopanie kanału Panamskiego przez terytorium kolumbijskie przyczyniłoby się niezmiernie do rozwoju handlu i przemysłu w tym kraju.

Układy jakie się już od dość dawna toczą między rządem kolumbijskim a washingtonskim, jeszcze nie przyszedł do skutku i dla tej przyczyny kongres nie może zatwierdzić tej sprawy, dopóki ugoda nie zostanie podpisana przez obydwie rządy. Ponieważ obecny kongres ma bardzo wiele spraw do załatwienia, a będzie odroczone dnia 4go marca, więc sprawa budowy kanału Panamskiego będzie znowu odłożona co najmniej na rok. Taka wolać może nadchodzić z kół rządowych w Washingtonie.

Jest jeszcze i druga przyczyna, która pozwala przypuszczać, że przekopanie kanału panamskiego lub inka ragańskiego, jeżeli nie będzie w zupełności zanichane, to na dłuższy czas odłożone.

Mianowicie magnaci kolejowi, którzy mających wpływowych reprezentantów w Washingtonie, przysili do przekonania, że taki kanał uszczupliłby znacznie ich dochody w transportacji towarów ładem i rozpoczęli już silną agitację, aby uniemożliwić zamlar przekonania kanału.

Zdaje się być rzeczą pewną, że Amerykanie pomimo mało znaczących przeszkód, raz zapoczątkowane działo doprowadzą do skutku, bo wiadomo jest rzeczą, że taki kanał będzie dla Stanów Zjednoczonych kluczem do zdobycia kontroli nad handlem na oceanie Spokojnym.

NOWY BISKUP SANDOMIERSKI.

Nowo-mianowany biskup sandomierski, ks. Stefan Zwierowicz, urodził się dnia 26. grudnia 1842 roku, w powiecie białskim, gubernii grodzieńskiej.

Ukończywszy gimnazjum w Białymstoku z patentem, wstąpił w roku 1861 do seminarium duchownego we

Wilnie, skąd wyszedłszy w roku 1865, jako alumn, wyróżniający się zdolnościami i pilnością w naukach, udał się do akademii duchownej w Petersburgu na wyższe studia teologiczne.

Święcenia kapłańskie otrzymał ks. biskup Zwierowicz w roku 1867, po skończeniu akademii ze stopniem magistra św. Teologii, a powróciwszy do diecezji wileńskiej, rozpoczął w niej w roku 1870 pracę duchową, jako wikaryusz przy kościele pobernardynskim we Wilnie. Tego samego jednak roku dnia 9 października powołano go na profesora seminarium wileńskiego, gdzie wykładał historię Kościoła, a potem teologię moralną i Pismo św. Jednocześnie przez krótki czas ks. Zwierowicz był prefektem w progimnazjum wileńskim od roku 1877 do roku 1878 i członkiem komitetu egzaminacyjnego przy wileńskim okręgu naukowym w roku 1878. Wkrótce potem mianowany został inspektorem seminarium wileńskiego, w roku zaś 1882, po śmierci ks. Abelewicza, pełnił obowiązki rektora tego seminarium.

Po wstąpieniu na katedrę biskupa wileńskiego dzisiejszy arcybiskup "la paribus", ks. Hryniewicz, powołał ks. Zwierowicza na proboszcza parafii św. Rafała we Wilnie, a zarazem dziekana wileńskiego, które to obowiązki spełniał do roku 1885, kiedy ówczesny administrator diecezji, późniejszy biskup Zdanowicz, po ustąpieniu ze seminarium ks. rektora K. Majewskiego, ponownie mianował ks. Zwierowicza na to stanowisko.

W roku 1887 mianowany kanonikiem gremialnym kapituły wileńskiej, po śmierci ś. p. ks. biskupa Zdanowicza w roku 1897 objął, jako wikaryusz kapitułarny administrację diecezji wileńskiej, będąc jednocześnie rektorem seminarium. Dnia 25 lipca t. r. Ojciec św. prekonizował go na biskupa wileńskiego.

Dnia 28 listopada 1897 roku odbyła się w Petersburgu uroczysta konsekracja ks. Zwierowicza, której dopełnił ks. Mieczysław Pallulon, biskup żmudzki, przy udziale ś. p. ks. biskupa sejmieńskiego Antoniego Baranowskiego i ks. metropolity mohylewskiego, Bolesława Kłopotowskiego.

W roku 1902 jak wiadomo, po ogłoszeniu okólnika o szkołach, zesłany został ks. biskup Zwierowicz do Tweru, skąd udaje się obecnie przez Moskwę i Warszawę do Sandomierza, aby objąć ster diecezji.

TAJEMNICA MORZA.

W roku ubiegłym amerykańska komisja dla rybołówstwa udała się na statku "Albatros" na ocean Spokojny, gdzie w pobliżu wysp hawajskich przeprowadziła badania podmojskie. Obecnie "Albatros" zawinął do portu w San Francisco, wioząc na pokładzie setki okazów nieznanych dotychczas ryb, które pochodzą z największych głębin morskich, nigdy nie oświecanych przez promienie słoneczne. Ryby te mają potworne kształty i wielkość i są przystosowane doskonale do warunków, wśród których żyją. W głębinach tych ciśnienie wody jest bardzo wielkie. Na głębokości np. 23000 stóp wynosi ono 9000 funtów na powierzchni i cała kwadratowa. Ryba więc, duża na 10 stóp o powierzchni 1920 cali kwadratowych, musi poddać ciśnieniu 8640 ton. Wiele z tych ryb jest zupełnie przezroczystych i porowatych, tak że woda przepływa przez nie zupełnie swobodnie, a one same są prawie niewidzialne. Większa część tych ryb, wydobytą na powierzchnię wody, popękała ponieważ w skutek zmniejszonego bardzo ciśnienia, porosłały się nagromadzone w ich ciałach gazy.

Dr. Gilbert, który stał na czele komisji, opisuje najciekawsze okazy, schwytane przez ekspedycję. Do najdziwniejszych gatunków na-

leży ryba kotwicowa, którą znaleziono w głębokości 2,190 stóp. Ma ona na głowie długą, ruchomą narośl w kształcie kotwicy. Narośl taką można widywać także i u innych gatunków z tej głębokości. Na końcu tej kotwicy umieszczony jest zwitek mięsny narośl w kształcie robaczki bardzo ruchliwej, które służy za przynętę dla mniejszych ryb. Potworny jest Chlamodion czarny, w którego obrzynie pasczy sterczy śledem szeregu ogromnych białych pozakrzywionych zębów. Potworowi temu popękały oczy i brzuch, kiedy go wydobyto na powierzchnię wody. Wiele ryb ma podwójne paszcze — tak wielkie, jak reszta ciała. Żywią się one w ten sposób, że biorą do paszcz wiele wody, którą wypływają, zatrzymując znajdującą się w niej mniejsze zwierzęta. Do tych ryb należy żarłok, posiadający pod każdym okiem błyszczące plamy. Złowiono go w głębokości 6,800 stóp. Hariota Raleighana odznacza się bardzo długim i niesłychanie obrzydliwym nosem. Batoznik jest rybą bardzo długą, a tak cienką, jak biczek. Ofiary swoje otacza podobnie jak wąż. Jedną z najstraszliwszych ryb jest "Chimaera officus". Ma ona głowę bardzo podobną do ludzkiej z ostrym ogromnym nosem. Płetwy podobne do skrzydeł, osadzone na szyi, tułów krótki, jakby ucięty i ogromne oczy z powiekami, czynią ją potworną. Latarnik elastyczny ma głowę podobną do buldoga, ale o wiele straszniejszą, a na wydłużonym nosie dużą cebulowatą narośl, którą świecił jak latarnią w głębinach. Bathypteros posiada na nosie długą, twardą, bardzo ostrą narośl, którą przekłuwa zdobyc, jak dziąg. W głębokości 3,500 stóp znaleziono "sternotę", z odróżniającą fizyognomią, spłaszczonym ciałem i lampkami fosforycznymi w szczękach. Najczystsze ryby w głębinach wiodły należą do tak zw. "grenadyerów" z szczerzami ogonami. Odznaczają się one tem, że płyną zawsze w prostym kierunku, nie umiając zawracać i skręcać.

W głębokości 4,200 stóp znaleziono wiele gatunków węgorzy, niektóre z nich bardzo dziwnych kształtów. Wszystkie one kierują się w ciemność za pomocą macek, które mają albo na głowach, albo po bokach. Jeden gatunek węgorzy nlema już otuż zupełnie. Na miejscu ich świecą dwie lampki fosforyczne. Inna niewielka ryba odznacza się tem, że ma oczy okrągłe, umieszczone na końcu dwóch długich macek, które wystają z głowy. Ryby z tej głębokości różnią się od ryb znajdujących się bliżej powierzchni mniejszą twardością kości i słabym rozwojem mięśni. Płyną w ich ciele mocno przesycone gazami, które ułatwiają im w tej chwili, kiedy ryba zostanie wyciągniętą na wierzch. Tkaniki nie wytrzymują ich parcia, wskutek czego cała ryba nadyma się wówczas jak balon i wreszcie pęka. Żaden tedy z badaczy nie będzie mógł oglądać prawdziwego kształtu ryby takiej na wolnym powietrzu. W głębokości 4,000 stóp woda jest bardzo zimna. Podczas kiedy około powierzchni temperatura jej wynosi 70 do 80 stopni Fahrenheita, to tam, gdzie nie dochodzi już światło słoneczne spada ona do 35 stopni Fahrenheita, to jest bardzo blisko punktu marności. Barwa ryb głęboko morskich jest z reguły ciemna. Z rzadka tylko trafia się kolor czerwony. Przeciwnie, bliskie powierzchni ryby są bardzo żywo zabarwione.

Wśród okazów dostarczonych na pokład "Albatrosa" znajduje się także kilka sztuk "regalkusa" czyli sternika. Badacz za przekonania, że właśnie ten potwór dal marynarzom sposobność do stworzenia znanej legendy o wężu morskim. Najznakomitsi

ichtyologowie amerykańscy profesorowie: dr. Brown Goode i Tarleton Reau, piszą między innymi: "Nie ulega wątpliwości, że w głębokościach morza żyją jakieś nieznanne człowiekowi bardzo wielkie ryby, które wydostawszy się na powierzchnię wody, dają pochop do opowiadań o "wężu morskim". Niektóre okazy z gatunku sterników mierzyły po 30 stóp. W głębszej wodzie odznaczają się one niezwykłą szybkością w pływaniu na wodach norweskich w Bezmundzie, koło przylądka Dobrej Nadziei, koło Hindostanu, Nowej Zelandy i na Śródziemnym. W roku 1860 jeden z nich ukazał się w zatoce Hungry w Bermudach. Ludzie którzy go widzieli, mówią, że miał głowę kołyską z płomienistą czerwoną grzywą. Opis ten zupełnie się zgadza z wyglądem sternika. Amerykańscy badacze widzieli w głębinach przeszło 40 gatunków tej ryby, z czego należy wnosić, że tam jest ona bardzo częsta.

WIEC NARODOWY.

We Lwowie odbyło się posiedzenie wydziału wykonawczego wiecu narodowego, na które przybyło 30 członków. Komisyje sekcyjne zdały sprawę z dotychczasowych czynności przygotowawczych, przy czym okazało się, że poszczególne kwestye, mające być na wiecu rozstrzygane, są już przydzielone różnym referentom. Termin do nadysłania referatów wyznaczono do końca stycznia 1903. Referaty lub ich dokładne streszczenie rozpatrywać będą następnie sekcye i zdadzą o nich sprawę pełnemu komitetowi, który powziął uchwałę co do ich dopuszczenia lub zmodyfikowania. Komitet bowiem dąży do tego, aby wszelkie sporne szczegóły z wiecu wykluczyć i zgodne rezolucye wiecowi przedłożyć.

W sprawie wniosku p. Wyśloucha o zwołanie konferencji przedstawicieli stronnictw politycznych towarzyszy i prasy przyjęto kwestyonaryusz, opracowany przez sekcję organizacyjną i poruczone prezydium komitetu, by ten kwestyonaryusz rozesłało, a na podstawie zebranego w ten sposób materiału, komitet wiecowy później zdecydował, czy te konferencje odbyć się mają przed wiecem, czy dopiero po wiecu.

WYSPA MONTE CHRISTO.

Wyspa Monte Christo, którą Aleksander Dumas ojciec tak wspaniałego swego czasu, jest obecnie ulubionym miejscem odpoczynku króla Wiktora Emanuela III. Król posiada tam pałac myśliwski oraz rozległy ogród botaniczny, w którym sam sadzi i hoduje rośliny rzadkie, interesując się niezmiernie ich stanem, prowadząc nawet katalog ich szczegółowy, w którym oznaczony jest dzień posadzenia rośliny, jej nazwa naukowa i popularna, wyniki otrzymane itd. Niedawno król, rozmawiając z pewnym ministrem, sprowadził rozmowę na romans Dumasa. "Czy legenda o skarbach ukrytych na wyspie Monte Christo, istniała przed Dumase, czy też ją Dumas stworzył?" — zapytał król. Odpowiedział na to dzisiejszy król, że nie można. W każdym razie legenda istnieje. Niedawno przybył na wyspę Monte Christo burmistrz jednego z miast sardyńskich z dwoma robotnikami, aby szukać skarbow w miejscu, wskazanym mu przez jednego z robotników. Kilka dni kopano, ale bez żadnego skutku. Nieudatna ta próba nie wytepi bez wątpienia legendy.

KALENDARZ SCIENNY.

Nakładem fabrykanta Gorzklego Wina, Józefa Tricera, wyszedł ozdobny kalendarz ścienny na rok 1903. Kto chce ten kalendarz nabyć, niechaj przysła swój adres i 10 cent. w znaczkach pocztowych do: Joseph Triner, 799 So. Ashland ave., Chicago, Illinois.

POLAKA CELEM.

Polaka celem:
Skrucha przed Bogiem,
Mir z przyjaciółmi,
A walka z wrogiem.
Cześć dla świątyni,
Czyste sumienie,
Miłość Ojczyzny,
I poświęcenie.
Chętnie krew własną,
Dać w dobrej sprawie,
Zacnie i jasno
Dążyć ku sławie.
Umieć na progu
Składać urazy,
Mieć ufność w Bogu
I żyć bez skazy.
Trudy i znoje
Znosić z weselem:
To dzieło moje
Polaka celem.

ŻYCIE BYŁO DLA NIEWIECZARNEM.

New York City, N. Y.
Paul Ursula Halfinger, 212 E. 54th st., powiada: "Wszystkie nasze zarobki szły na doktorów. Byłam tak słabą i chorowitą, że nie mogłam chodzić bez laski i zdawało mi się pogarszać z każdym dnem. Życie stało się dla mnie ciężarem i jał mi się robiło moich biednych dzieci. Trzy butelki Dra Piotra Gomoza przywróciły mi zdrowie i dały mi siły. Będę zawsze polecała to lekarstwo." Taka jest historia doświadczenia, czulej matki. Tysiące innych poświadczają to samo w podobny sposób. Wzruszał uczucie wdzięczności starali się przekonać innych o ich szczęściu. Kilka doz Gomoza szybko udowodniła, że jest to lekarstwo, jakiego ludzie potrzebują. Pamiętajcie, że nie jest to lekarstwo apteczne, ale jest sprzedawane ludzom wprost przez właściciela, Dr. Peter Fahrney, 112—118 So. Hoynes ave., Chicago, Ill.

POŚWIADCZENIE.

Szanowny Prof. Brundza! Nie pojmuje czym się mogę wywdzięczyć Sz. Panu za tak wielką wysłuchaność doboru jakiej doznałem używając pańskie leki na porost włosów. Od lat dawnych włosy na mojej głowie wypelżyły i byłem utracił wszelką nadzieję odzyskania. Dowiedziawszy się o panu, zasięgnąłem rady a po otrzymaniu jego płynu odzyskałem nowy polyskujący włos co nie tylko jest wdzięczny jestem, ale za taką pomocą wszystkim rodakom rekomendować Prof. Brudzę jestem obowiązany: — Kazimierz Raszkowski, Nr. 1233 E. Pine st., Mahoney City, Pa.
Kto chce doznać tego samego doświadczenia co ja, niech pisze do: Prof. J. M. Brundza, 313 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

Wedle spisu ludności z roku 1900 ludność Prus liczyła 34,472,599 dusz. Z tych na Polaków przypada 3,063,490, na mazurow 142,017, na kaszubów 100,212, na wendów 64,225, na morawian 64,242, na Czechów 24,940, na Rosjan 51,400, na Litwinów 106,230.

NIE PŁACZ!

Nie płacz, nie płacz, bracie drogi,
Żeś na ziemi swej ubogi!
Że nie miecz ci ani radło,
Lecz tolaćtwo w doli padło,
Żeś żył tylko i cierpienia
Odnieść z siebie mienia.
Więć pogodnie patrz mi liem,
Boś ty skarbow tych dziedzin!
I ręk nie łam z próżną troską...
Wróć Bóg — co przemoc wzięła!
W sprawiedliwość wierzyń Boską:
Jeszcze Polska nie zginęła!

Pomoc dla chorych.

Ks. B. L. Miller, misjonarz, poleca Tonik KOROŁO jako jedyną najskuteczniejszą lekarnię na choroby powstałe z zanieżalaniem, jak: Katar żołądka, choroby płuc, nerki, zatwardzenie, brak apetytu, niestrawność, nowa nowocześnie wszelkie choroby powstałe z nieczystości krwi, ponieważ takowa gruntematnie odziera i pomaża, daje swobodny umysł, chęć i siłę do pracy.
Butelka tego lekarstwa kosztuje \$1.00 a nabyć je można u głównego zarządcy J. L. SMITH, 308—212 W. Division st. Chicago, Ill.

GŁOS SYNÓGARLICY na pustyni świata tego jęczącej po \$1 00

W OBLICZU ŚMIECHU.

A dzwony biją i biją...

Rozplakaly się oczy wszystkich, co poszli na włoskowe cmentarzysko i szepcą mogliłom ciche pacierze.

— Za dusze zmarłych, za dusze tych, co nie wstana dla ziemi, za dusze tych, co win swoich jeszcze nie spłacili, za dusze sierot nieszczęśliwych, ojców zgnębionych niewolę, matek bohaterów i męczenników — modłicie się! wyzywa kładząc drzącym głosem.

A lud na cmentarzu ściele się pokotem żali i żałoby... do wilgotnej ziemi usta swe cłnie, jękem cichym modlitwę przerywa i znów powtarza:

— Włeczne spoczywajcie daj im Panie!

A dzwony biją i biją...

W taki dzień modłów za zmarłych, innym tonem brzmią dzwony włoskowe, dźwięk ich pieśń niesie śmiona tych zmarłych, za którymi najwięcej leż popłynęło i najdłużej serca się modliły.

A dziś na cmentarzu włoski Klubka, modających się więcej niż co roku, bo oto zjawili się, niby ptaki z nieba, powstańcy biedni. Zobaczyć chorągwie i światła na cmentarzu, stanęli i przyszli na mogiły.

Stary gajowy dźwięknął się z grobu trzech swoich synów i szuka oczyma rozpalonych, czyli nie przyszedł z powstańcami i ten jego ostatni, najmłodszy, co pośród jeszcze w maju. Lecz nie masz go.

Wachmistrz gwardii narodowej, Franciszek Korfin, dzielny powstaniec z Poznńskiego, stoi tu także, a myślą jest w stronie Warty i tam szukając grobu rodziców, modli się z rozrzewaniem.

Tym, co już posnęli i kajdan nie czują — szepce Korfin — racz dać o Boże wieczne ukojenie, a nam dopomóż wytrwać w walce i zobaczyć Polskę wolną!

A dzwony od kościółka ze wsi jękem strasznym odzywają się: "Na wieki na wieki!"

Ksiądz zakończył pacierze, światła pogaszył, chorągwie wracają z cmentarza i lud z moglił wstaje.

Lecz co to?... Jak zmieniło się granie dzwonów!... Czy pękły oba, czy serca im rozbiło wlozo no?... — Jezus Maryja!... szepcą kobiety... takiego grania dzwonów na zaduski nie bywało. Pewnie jeszcze jakaś dusza zapomniana jęczy i błaga o pacierze.

Dzwony rwą się, szarpają, buczą jak w piorunowym gniewie, aż w jednej chwili umilkły.

Chorągwie zachwiały się w ręku włóścian, krzyczą na czele procesji niesłony z trzaskiem opadły na ziemię...

— Do broń!... rozległ się głos komendy polskiej i nasi jak wicher lecą do kościółka.

A w kościele gospodarują kozacy, z kielichów mszalnych piją wino znalezione w zakrytych i siadają na ołtarzach.

— Bójcie się Boga! — woła ksiądz stając w progu. Ale były to ostatnie słowa kapłana... W kilka chwil już leżał pod stopami pijanych kozaków, a kapitan Szwarc rozkazywał dalej:

— Bieć i mordować!...

Korfin z powstańcami wpada i lud bezbronny staje w obronę kościółka, a dzwony milczą i noc żaloby, noc grobów i krzyków wszystko swym kłrem zakrywa...

Taka była noc w ponie-dzialek w zaduski roku 1863 we wsi Klubka na Kujawach, niedaleko Włocławka...

Kapłana zamordowano, lud poraniono, a Korfiniego za brano do niewoli...

"Czarna dusza" nazywano kapłana Szwarc, który był prawą ręką i zastępcą księcia generała Wittgensteina, rządzącego po wyjeździe Medgena. "Czarna dusza" na drugi dzień kazał stawić przed sobą Korfiniego.

— Padleć!... Buntownicy!... Jak śmiałeś stawiać

przeciw nam? — woła z wściekłym gniewem i bije w twarz powstańca...

Korfin milczy.

Na rozkaz "czarnej duszy" zaczyna się katowanie Korfiniego. Krew już obryzgała wszystkich, ślany kancelary zacierają się od kropli krwi, indagacja trwa dalej. Korfin milczy i mimo nękania, towarzyszy zdradzić nie chce.

Zmęczony Szwarc każe wreszcie Korfiniego odprowadzić do kaźni, lecz niestety, on już iść nie może. Jest tak zraniony, iż ledwo go koza cy wloką do celi, a śmierć stoi przed powstańcem i wy-ciąga ku niemu rękę.

Na drugi dzień, we środę 4 go listopada, biorą kozacy Korfiniego na nosze i niosą na miejsce trawienia "zbrodniarzy". Szubienica czeka na swoją ofiarę i garsć ludu do-okoła stoi w przerażeniu.

— Patrz!... Śmierć przed tobą, rozmyślaj o ciężkiej chwili. Kiedy chcesz milczeć, kiedy żadnych zeznań nie da-jesz będziesz milczał na wieki.

Korfin milczy i patrzy. Stoi pod szubienicą 4 godziny. Około niego zebrały się gro-madki płaczących i ciekawych.

— Szkoda jego życia!

— Jeszcze modły!...

— Może ma żonę, matkę,

może kochał kogo...

— Męczennik za wolność!

— Mówi ci o woli.

A śmierć nad głowami wszystkich rozpościera straszne, długie skrzydła, bliżej i bliżej...

Pot zimny oblewa czoło Korfiniego.

— Nie! nie żal mi niczego — mówi i czeka na wykonanie wyroku.

— Ale Szwarc przyjeżdża, śmieje się i woła:

— Jeszcze ci mało tej uczty? Jutro tu przyjeżdżesz i znowu czekać będziesz.

Odwieszono chorego, aby nazajutrz znow go pod szubienicą postawić.

Cztery dni z rzędu stawia-no go pod szubienicą, aby w oczekiwaniu śmierci przeżył wszystkie męczarnie, wszystkie bóle ducha.

Szwarc przyjeżdża codzien nie, dekurkuje się widokiem skażoną.

— Milczysz? No mów! Śmierć już cyha na ciebie.

— Mów!

Korfin milczy. Oczy wznosił w górę, widzi pola bezbrzeżne i lasy sine, widzi też clem ną smugę linii horyzontalnej, która kołem się toczy i w dal biegnie. Wszak to wszystko Polska...

Już strzyknie mu zakładają, już rozkaz wykonania kary śmierci wydany. Lud płacze, kruków stado mknęło z krzykiem... Śmierć urosła straszna, wlepiła w niego swe trupe oczy. "Umrzesz!" szepce.

— I nie nie powiesz? — pyta Szwarc.

— Żal mi tylko, że nie zobaczył Polski wolnej!...

— I skończył się szubienicy 6go listopada 1863 r. w Włocławku. Był poprzednio żoł-nierzem w wojsku pruskim, lecz z wybuchem powstania wszedł w szeregi Ojczyzny. Postać to jedna z wybitniejszych w szeregu powstańców, którzy z Poznńskiego szli do walki za wolność.

Jan Świerk.

POŻYTEK Z ZAŻYWANIA TABAKI.

"Gadajcie wy sobie co chcecie, a ja wam powiadam, zażywanie tabaki daleko jest pożyteczniejsze od palenia tytoniu.

Tak prawil stary pan konsyliarz, pukając w tabakierkę, poczem ujął palcami po-tężny ładunek tabaki, wpuścił w nos ile się tylko zmiesciło, a resztę — większą daleko połowę — na ziemię. Zży-wszy tedy tabaki tak mówił dalej:

"Czemże wy chcecie usprawiedliwić palenie tytoniu! Może tem, że przeszkadza trawieniu, że głód zagłusza? A czemu jest uczucie głodu? To jest owo główne koło, które całą maszynę naszego ciała utrzymuje w biegu. Jak

nie będziecie mieli głodu, to czemuż zemlecie w waszym mlynie to zboże, które dla utrzymania życia nasypuje cie?"

"Zupełnie co innego nłuch dobrej tabacki! Woń jej roz-pędza mgłę, która mózg znu-żony otęcza, rozpoządza i roz-jasnia powierzchnię źródła myśli, że dojrzeć mogą aż do dna samego — a potem praktyczna korzyść, jaką przy-nosi zażywanie tabaki w ży-ciu, o tem powiem wam ciekaw przykład z własnego doświadczenia.

"Zaużyłem całodzienną pracę położyłem się do łóżka i sądząc, że już na dziś koniec roboty, wyciągnąłem się wygodnie i smacznie zacząłem zasypiać. W tem ktoś zaczął dzwonić do drzwi jak gdyby na ogień, tak, że służący, który jeszcze nie spał, natych-miast pobiegł do drzwi a ja równie noga mi wyskoczył z łóżka. Nie długo trwało, a a do izby wpadł z jękem młody parobczak z twarzą całą krwią zalaną. Siedział on z towarzyszem w karczmie do późnego wieczora a idąc z nim razem do domu, wszczął kłótnię. Od słowa przyszło do bijatyki, a rozjądrowiony przeciwnik powalił go o ziemię; że jednakże leżący na ziemi parobczak trzymał go silnie za ręce, więc przeciwnik dopomagał sobie zębami i nos mu ugryzł przy samej twarzy. Teraz dopiero ochłoniął ze swej złości, gdy poznał, co się stało i uciekł, a skaleczony parobczak przybiegł do mnie i prosił, abym mu nos przyszył."

"To naturalnie nie było rzeczą trudną, tylko jeden był sęk, nie było nosa, bo pozostał na polu bitwy, a tam dotąd było pół godziny drogi za miastem, noc była ciemna deszcz lał jak z cebra, a błota było po kostki. Gdzie więc szukać nosa i jak go zna-leść?"

"Tymczasem parobczak tak prosił i błagał, że chociaż bez widoku znalezienia nosa wy-braliśmy się w drogę, to jest, ja, parobczak i mój służący, z latarką w ręku. Nareszcie stanęliśmy na miejscu, które parobczak na pewno wskazał jako pole bitwy, ale jak przewidywałem, tak też było; świecił mi nasza latarka i w lewo i w prawo, szukaliśmy gdzie tylko było można, ale nosa nie znaleźliśmy, bo deszcz niezawodnie go dawno w błocie zagrzebał."

"Staaliśmy bezradni, a ja już chciałem biednemu chłopakowi dać tę radę, aby się na-zajutrz zgłosił do pana bur-mistrza, który od regencyi często odbiera nosy i z pewnością kilka nosów będzie miał w zapasie, gdy mechanicznie sięgnęłam do kieszeni i zażyłem tabaki, przyczem jak zwykle większą połowę upuściłem na ziemię. W tem usłyszyliśmy kilkakrotnie gło-sne kichnięcia.

— Na zdrowie panie kon-syliarzu! — zawołał służący — To rzadki wypadek, aby pan konsyliarz po tabace kichnął. — Ja nie kichnąłem — odpowiedział zdziwiony.

— Ja też nie — rzekł słu-żący; ten też nie mógł kichnąć, bo nie ma nosa. A kto wie, czy to czasem nie sam nos. A to co? zawołał przyswlecając latarką przy ziemi, co tu skacze?

— Aps! — zabrzmiało zno-wu.

— Wszakże mówiłem — zawołał służący, podczas, gdy leżący na ziemi nos powtarzał: Aps! aps! i za każdą razą podskakiwał jak zaba.

— Wszakże mówiłem, że to nos, jak pan konsyliarz wyspy-pywał tabakę na ziemię, do stało się i temu nosowi co-kolwiek i polechtany zdradził się kichnięciem.

I tak też istotnie było. Przy każdym kichnięciu nos podskakiwał, więc musieliśmy formalne polowanie robić, aby go schwycić. Zaraz też na miejscu nos przyszyłem i operacyja szczęśliwie się udała, tylko miałem biedę, aby go uspokoić, iżby mi kichaniem nie przeszkadzał przy szyciu.

I niech kto powie, że za-żywanie tabaki nie jest poży-teczne."

"Czamara" jest pochodze-nia fińskiego, tak samo jak "rogatywka," powszechnie u-żywana dziś w Laponii. Zna-ny etnolog i podróżnik, prof Fr. Bylckl powiada, że w Hammerfest na rynku widział grupę ludu lapońskiego, przy-pomającą strojem naszych najkrasiejszych krakowiaków.

Kto chce kupić szczerzo - złoty lub srebrny zegarek, łańcuszek, pierścionek, kolczyki, broszki z orłem lub herbem polskim lub t. p., niech piasze po piękny ilustrowany katalog i cennik a zaoszczędzi na pewno 85 do 90 centów na każdym dolarze, kupując złote lub srebrne wyroby z pierwszej ręki. Katalog ten zawiera śliczne ryciny na złote i srebrne ozdoby i medale dla towarzyszy i klubów. Adresować należy:

K. STACHOWSKI & Co.
533 Noble st. Chicago, Ill

Oprawy Roczniki Tygodnika Powieściowo-Naukowego.

W mocnej oprawie ze złocim tytułkami:

Te roczniki można wybierać na premię

Pierwszy Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, obejmujący 832 stroniczno wyrażonego druku na pięknym papierze, ozdobionym 64 rycinami, oprawiony mocno w półskórek, ze złoceniem tytułkami, który zawiera następujące powieści: Czarna Góra, Beziemienna, Córka hetmańska, Krawie-wa aleroty, Obrazek z naszej ziemi, Partycja wiośni, czyli zaklaj wywany Dławy szaleńcy, Początek ludzkości, Cnota i wina, Szymek i Handzia, Pierwsze pycha — drugie łakomstwo, Róż nie opuszc, kto się nad spuchł, Szyron z Zawiaś, Płaniki Wielkanocne; wiele powieści czołystych — ludowych, okraszonych historycznymi, baśni i wiele opowiadań, rozmaite treści naukowej. (Powieści te w formie książek kosztowałyby przeszło \$30.00). Cena \$2.85

Drugi rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, obejmujący 830 stroniczno wyrażonego druku na pięknym papierze, ozdobionym 64 rycinami, oprawiony mocno w półskórek, ze złoceniem tytułkami, zawiera następujące powieści: Trzy miasteczka, Jaskinia potępienia, Opactwo Carrow, Opowiadanie Jmł Pana Wita Narwala, rotnistrza konnej gwardii (A. D. 1760-1767), Bratobójca, Paniklarz, Młody Kłobuk, Czystaśkiewicze, Dzieci Włodo, Dwie Maryje, Klara czyli zwycięstwo cnoty i oprócz tego wiele pomniejszych powieści i powiastek, baśni, bajek i artykułów naukowych. (Powieści te w formie książek kosztowałyby prze-zo 80 dolarów. Cena \$2.85

Trzeci Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, obejmujący 832 stroniczno wyrażonego druku na pięknym papierze, oprawiony mocno w półskórek, ze złoceniem tytułkami, zawiera następujące powieści: Damian Rużarczy, Róża z Tarenbergu, Ojciec nasz, Anioł Pański, Hisszpanka, Jan Plutek, Kazimierz i Magdalena, Ojciec Kapucyna, Boża Opiekun, Trzej wędrownicy, Robinson Kruzo, Iła hrabina na Toggenburgu, Noc z 8go na 4go Grudnia, Wzrosty i upadki, Kłobuk — oprócz tego wiele pomniejszych powiastek (Gawędziarz) i Historyja Sta-gno z Jednoczonych. (Powieści te w formie książek kosztowałyby prze-zo \$30.00). Cena \$2.85

cztery illo Rocznika jest tylko jeszcze kilka egzemplarzy.

Czwarty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, obejmujący 416 stroniczno wyrażonego pisma, na pięknym papierze, oprawiony mocno w półskórek, ze złoceniem tytułkami, zawiera następujące powieści: Bracia Rywale; Orlityna, czyli pluk stepowy; Hortensja czyli ofiara dymu; Molina czyli niepojęte droidy; Ostrzeżenie; Z przeszłości Pomorza; Starożytna ka-pela; Człednikowy; Ks. Augustyn Kordecki, przeor Paulinów obrońca klasztoru częstochowskiego; Książę Almanzor i jego sluga Mustafa, czyli jak sobie kto pocięła, czy też i z kłótni — oprócz tego wiele pomniejszych powiastek i powiastek (Gawędziarz) i Historyja Sta-gno z Jednoczonych. (Powieści te w formie książek kosztowałyby prze-zo 80 dolarów. Cena \$2.85

Piąty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, zawiera: Dwie Mazurki; Józef młody jeńiec tatarski; Dżiwne przygody Lorka Szluzaka; Zelig; Lu-ter w drodze do narzeczonej; Taje-mnica Grobowca; Piotr Krempa; Władimir pan na Inowrocławiu; Powieści Bersekier; Dwa dżiwne; Druki na Le-karstwo; Wojtka i jego matka; Dwie włoski; Urocie oraz; Strach żupany; Szkołdwa Lek; Jan Samulczak czyli chłiwłość ukarana; Dwurożny człowiek; Rozbójnik morski; Utwory Dramaty-cane; Łobozowanie; Błazek Opętany; Chłopi Arystokraci; Płisacy; Przed śladaniem; Hossna; Wujaszka; Berek zapalczotwany; Berek odniesz-cotwany; Maty nauczylić. Cena \$2.85

Szesty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, zawiera: Walka o miliony czyli Rodzina Lan-gutierów; Lesny młyn nad Czernąją; No-wolność; Orznięcie żyda; Królewski żołdak; Ulicznik warszawski; Ładowna pieczarka; Żyd w bozie; Majster i cze-ladnik; Węzeł domowy; Dwa worki złota; Sprawa o wózek; Złoty ofiary; Kuźma Jez; Renegat; Jalmuzna i przy-powieść o pazenicy; Opowieści stepowe. Ktoś się spodziewał; Okrężne; Walka ua śmieć i życie; Złapać się; Poza; na morzu. Cena \$2.85

Siódmy Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, zawiera: Ponury dom w Warszawie; Iłabina Bogumil Kamiński — Stanisław młody pustelnik — Wiesław — Moje Leczenie wodą ks. S. Kneippa — Kościuszko pod Rachawicami — Peła Genul — Bohaterka z Powstania 1863 r. — W mocnej oprawie ze złoceniem tytułkami. Cena \$2.85

Ósmy Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, Rocznik ten (832 stroniczno) zawiera: Jan III. Soliński król polski, czyli ślepa niewolnica z Szirina, romans historyczny z rycinami. Pomorzenie na Gąsawie, powieść oparta na tle historycznym z czasów Leszka Białego. Barnaba Fafula i Józef Grojeński na wystawie parzykłej (śmierć znośna w pięciu aktach) Zimna destylacja, a-b-robie robenie wódki królowej, fen-chlowej, anizowej, cytrynowej, pomarańczowej i innych wódek, z dodatkami wyciągów z dzieła „Napole, Liktery i Nalewki" (z rycinami) Sybracy (dramat w czterech aktach w pięciu od-łonach); Historyja okropna o walecznym Stasiu i o pięknej Anulce; Jaskinia potępienia (dramat w pięciu aktach) Złoty rycinami, powieść historyczną z piętnastego wieku; Kód wozywoy, powiastka nadwładzka; Książę Adolf i bogini szaleństwa powieść fantastyczna z prawdziwych czasów dla kawalerów i panien; Kto-by się spodziewał (komedia w jednym akcie) Odsiancy u źródeł rzeki Susz-qheana czy pażury pantery i po-zar ledy; Sejm piskli (bardzo do-wcipne wierszyki poświęcone pamięci wszystkich piskliaków); Trupia wieża, powieść bułgarska oparta na życiu słowian pod rządem tureckim; Nowe suknie hrabowskie; O leniwym pa-rabiku; Legacja; Rekrut. Cena, w mocnej oprawie ze złoc. tytułkami \$2.85

Dziewiąty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, zawiera: Błada hrabina, powieść przez Jerzego F. Borna, w trzech tomach, ozdobiona kilkudziesięciu rycinami, powieść historyczna z piętnastego wieku; Róża czyli zwycięstwo Wlary Kato-lickiej. Powieść zobecnego czasu — Surdut i Siernieja. Obraz ludowy w 8 aktach ze śpiewami — Heród Babu. Krotchowiła w 2 aktach przez A. B. Dzidełowskiego. — Noweli Amery-kańskie, Tomczak z angielskiego C. W. Drywala, Wioszczyteliwo Żony. Komedia w 3 aktach ze śpiewami i tańcami, napisal z prawdziwego zdarzenia A. B. Dzidełowski. — Ulicznik Paryżki. Komedia w 4 aktach z fran-cuskiego tomczak Majeranowski. — Płękne przykłady z historyi polskiej Zbiór wzorów dzielności, pracy, nauki i poświęcenia dla kraju jakimi się nie przedkrowie odznaczyl. — Skarb-czyk polski. Komedia w 3 aktach w mocnej oprawie ze złoceniem tytułkami. Cena \$2.85

Dziesiąty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, obejmujący 832 stroniczno wyrażonego druku na pięknym papierze, ozdobionym 64 rycinami, oprawiony mocno w półskórek, ze złoceniem tytułkami, który zawiera następujące powieści: Bran-ka w Jasiarce. — Dwa Bracia Róż-nego wychowania. — Jaskinia Parob-kiem u Kłębka, komedia. — Papugi Nassej Babuni, operetka. — Apletak Polski. — Robert Dyabek. — Dobranoc Sądziśle, krotchowiła. — Prima Apri-lla, komedia. — Toast Polski. — Zaczarowana Sroka. — Oryl, komedia. — O Janie Króliewiczu, żar-ptaku i o Wilku Wiatrowiczu. — Dżiwne Podróże na iglicie i na morzu. — (Powieści te w formie książek kosztowałyby prze-zo 80 dolarów). Cena \$2.85

Jedenasty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, zawiera: Azy-ana. — Narzeczenie kłębka, czyli Ty-jemnica Bastylji, historyczno-romanty-czno opowiadanie z czasów Ludwika XV., przez Jerzego F. Borna. (Z li-cznymi rycinami). — Harold, król cy-ganów, czyli Skrzypce Edeleńskie, (opowiadanie). — Zabobon czyli Krotchowiła i Górale, obrazek ludowy z trzech aktach, przez J. N. Kłębowski. — Po kłębku, frazka w jednym akcie, oryginalnie napisana przez Bułstawa. — Dwa rozstąpienia, komedia w jednym akcie, tomczona z niemieckiego przez Wojciecha Si-mona. — Fabela, powieść z prześlado-wania Chrzześcian w r. 802, napisal Karol Wierzbicki (aktreszowana przez M. A. M.). — Adam i Ewa, krotchowiła ze śpiewami w dwóch odłonach, z francuskiego, tomczak Alzoy Złot-kowski. — Gałuszka Jasiunia, komedia w jednym akcie przez Zygmunta Przy-byskiego. — Młyn Dłabełski na gorze wledebskiej, czyli Rycerz Ginter ze Szwanenau, ciekawa powieść dla młodych i starzych. Cena \$2.85

Dwunasty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego, zawiera: Kłęża Srebrny, powieść z czasów Iwana Grojeńskiego; Dwa bracia, powieść przez J. W. Grajnera; Młynarz i jego dziecko czyli Wędrowni Duchow w nocy Bożego Narodzenia, powieść oparta na tle prawdziwego zdarzenia; Cud czyli Krakowiacy i Górale, w trzech odłonach (W. Bogusławski); Krawiec Czarnokłębki (Ciekawe opowiadanie); Reinhold i wędrowne dzie-cie (bajka); O szpetnym garbku; O trzech wódkach; Antos z Skalina czyli Cnota nagrodzona z zbrodnia u-karana (powieść wielce ciekawa i moralna); Historyja o Rycerskim ow-czarku przez Jana Kupa; Czarna Plama, powieść z czasów niemieckiej cytryki; Dnia Złoty; Powieści; Jaski-nia Bostusa, powieść dla wszystkich szlachetnie myślących; Dżiwne i Pogo-da, komedia w jednym akcie p. Leo-na Gozlan. (Tomczaczenie z francuskie-go); Bohaterka z nad Szreniawy, po-wieść z dziełowy naszych przez Pau-linę Kraków; Nie opuszczaj kraj ro-dzinny, (Fr. Hoffman) przełożył Bo-lesław Dunio; Ufność bez kłębka, przy-szowie dramatyczny w jednym akcie, napisal Leon Kapiński; Gałuszka czyli Góra Puszczy, opowiadanie z cza-sów wojny pomiędzy Europejczykami a Indianami w Ameryce Północnej; Wuj i Siostreniec, (Fr. Hoffman) z niemieckiego wydania przełożył Sta-

nisław Kunasiewicz; Hrabia i Niedź-wieziarz, (Fr. Hoffman) przełożyła Paulina z L. Wilkowska; Prześlado-wana, krotchowiła w jednym akcie dla sceny polskiej Edmunda Drzewie-ckiego; Ten co nad obłokami, opo-wiadanie dla młodych moich przyja-ciół (Fr. Hoffman), przełożył Stan-ław Kunasiewicz; Spotkanie, krot-chowiła w jednym akcie ze śpiewami z francuskiego pp. Cabot Fallais i Le-garę; Glus Rina nad Paury, opowia-danie dla moich młodych przyjaciół (Fr. Hoffman) przełożył Stanisław Kunasiewicz; Chrystus i dziecię. \$2.85

Trzynasty Rocznik Tygodnika Po-wieściowo-Naukowego w mocnej op-rawie, zawiera: Agay Han, powieść historyczna; Nemezi; Puzczy i patyczelnictwo (z rycinami); Gałan-drum, czyli Trójka bułajka, melo-dram w 8ch aktach; Sierota; Quo Vadis, H. Sienkiewicz; Duch Puszczy, opowiadanie z amerykańskich borów; Ogród wiojki, popularny prze-wodnik przy zakładaniu i pielęgnowa-niu ogrodów (z rycinami); Kasper Karłida, dramat historyczny w 8ch aktach; Historyja o szlachetnej i pięknej Meluzynie; Nad Bugiem, obrazek ludowy w 8ch aktach; Cyrulik ze Zwierzynki, obrazek ludowy w je-dnym akcie; Nieprzeplanu Pier-scień; Historyja o wielkim wojowniku Gabryelu Hottubku; Strzy przysięga, komedia w jednym akcie; Historyja kupca Chrzześcijanina. Cena \$2.85.

Czternasty Rocznik Tygodnika Powieściowo-Naukowego w mocnej op-rawie, zawiera: Przez wszystkie piekła, romans historyczny przez M. Jokaya; Bartek Zwięzły, H. Sienkiewicz; O leceniu chorób koni, bydła, świń, owiec i psów, wykład popularny dla użytku gospodarzy; Trzeci maj, obraz historyczny w 5 aktach, przez B. Bolesławitę; Stary sluga, H. Sienkiewicz; Dollna Almerly czyli dobrotli-wość Boska, powieść dla starszych i młodzieży; Hania, H. Sienkiewicz; Nagroda cnoty, trzy powieści w wy-cie z pism ka. kanonika Smida; Szkiełko węglem, H. Sienkiewicz; Jaki pan taki kram, czyli polski "Uncle Sam", komedia w trzech aktach ze śpiewa-ni na tle amerykańskim, przez A. Jaxa; Zamek nad Czarnym morzem, powieść; Janek muzykant, H. Sienkiewicz; Złoty generał, przez Włd. Zosiłkowskiego; Besele na Trądniku, obraz ludowy w dwóch aktach ze śpiewkami przez A. Ładnowskiego; Bez szerszaka, nowela M. D. Cham-skiego; Bartosz z pod Krakowa, czyli dozwycie w letargu, obrazek ludowy ze śpiewkami, w jednym akcie, przez Br. Dębielskiego; Z głodu się ożenił, powieść; Trzy boje, napisal Jan G.; Hrabia parobkiem u Kłębka, z rymot i rymotek Wikolęckiego; Po-djeżdzana osoba, komedia w jednym akcie, przez Br. Dobrzańskiego; Zo-chna hrabanka, powieść J. K. Tur-skiego; Panie Kochanku, anegdota dramatyczna w 8 aktach J. Krasze-wskiego; Kochaj bliźniego swego, Fr. Hoffmann; Ojciec gawda, powieść. Cena \$2.85

Wszystkie powyższe roczniki sprzedajemy wraz z rocznikiem 30m za \$34.00.

Kard. Ledóchowski.

Kto chce nabyć dokładny życiorys ks. kardynała Ledóchowskiego, niech przy-się 35c., a wysłemy mu książkę, poświęconą jego pamięci. Adres: W. Dyniewicz, 532 Noble st., Chicago, Ill.

Nowy wynalazek!

"Kee-Edge" wystrzy najbardziej ślapiąca brytwę w dwóch minutach i nada jej cłnie i ostrze ostrze. Robi stare brytwy tak dobre jak nowe, i jest gwarantowany, że nie zawiedzie nigdy. Na cłw pięć 25 centów za jedno rżawie wystrzytne brytwy, ki-dy kawałek "Kee-Edge" wystrzy na halsie. Wszystkie inne narzędzia, które potrzebują sobie ostrze, mogą być wystrzytne za pomocą "Kee-Edge" i zachowają swoją ostrzość trzy razy dłużej niż ostrzoną jakimkolwiek innym sposo-bem.

Jest to rzecz, która znajduje miejsce w każ-dej kłębki, który sam się goli, nie obędzie się bez tego; w każdym domu powin-no się znajdować, bo jest to takie tanie i każdy jest w stanie parę centów sobie wygo-dnić. Kosztuje tylko 15 centów. Wytył to ogło-szenie i wysyłasz pocztową za 15 centów, i dostaniesz pocztową pocztową i d. d. Możecie zaoszczędzić wiele pieniędzy kupując od nas, my mamy zawsze gwarantujemy. Adres: POLONIA MERCHANTS CO. Dep. A, Wee-Weed, Mass. (48-1)

SKŁAD SĄDOWY 1861 R.

HENRY SCHOLLEKOPF, GROSERNIK,

HUTOWNY I DOBIAŁKOWY,

532-534 E. RANDOLPH ST.,

poniedziły Franklin i Market St.,

CHICAGO.

Sprzedaje po najniższych cenach.

Kalifornia, prawdziwy ser amerykański. Ser i kłębki i ser Parmezan. Fromage de Brie i ser Roquefort. Ser i kłębki, Nemesz i Limbarki. Brązowy szlachetny, najlepsza oliwa. Salami, Westfalskie szynki. Wędzone i marynowane wędzary. Hollandaise szlachetna, szlachetna. Nowe Hollandaise szlachetna, rozsypek kawar. Prawdziwe francuskie sardynki i szampiniany. Francuski grzech, najlepsza oliwa. Niemieckie szynki, krajana fasole. Niemieckie jabłki, soczewica, kasza pensana. Najlepszy łecimski, perłowy, kasza i cynamon. Kasza tatarska, kasza owiana. Kasza tatarska, kasza ryżowa. Białe suszone grzyby, papryka. Niemieckie powidła, mak. Świeże grzyby, migdały, cytrynat. Suszone grzyby, wino, przysia. Francuskie oliwki, świeże rożanki. Włoskie kłębki (niedziła makaron). Najlepsze Vanille czekolady. Prawdziwa rożankowa herbata, ekstrakt miodowy. Prawdziwa kawa Jaxa, Mocca i Rio. Prawdziwa tabaka do sadzenia Leobach. Niemieckie kłębki i grzypie. Dzwoniane trawki i pando (dzwoniane kłębki, dżiwne, dżiwne trawy). Świeże i kanarków, element konopniowa, respa-kowe, jako i wszelkie inne towary kłębka. HENRY SCHOLLEKOPF

DARMO!

wysyłamy każdemu na żądanie

N

Aleksander Dumas (Ojciec.)

Hrabia Monte-Christo,

Romans, przekład z francuskiego.

TOM V.

(Ciąg dalszy).

ROZDZIAŁ I.

Śniadanie.

Zrana dnia 21-go maja w domu przy ulicy Helder, dokąd Albert de Morcerf zaprosił w Rzymie hrabiego Monte-Christo, zajmowano się różnemi przygotowaniami na przyjęcie i wywiązanie się z danego słowa zacnemu gościowi. Albert de Morcerf mieszkał w skrzydle domu, na rogu wielkiego dziedzińca, naprzeciw drugiego gmachu, przeznaczonego dla służby.

Dwa okna tego skrzydła wychodziły na ulicę, trzy na dziedzińiec, a dwa na ogród.

Miedzy dziedzińcem a ogrodem znajdowało się zabudowanie drugie, w złym smaku architektury z czasów cesarstwa, okazałe jednak i rozległe, a zajęte przez hrabiego Morcerf.

Wzdłuż całej posiadłości ciągnął się od ulicy mur, a na nim stały w pewnych odległościach wazony z kwiatami; w środku muru wielka kratka żelazna ze złoconemi strzałkami, obok okazałego wjazdu małe drzewczki, prawie przylepione do mieszkania odzwiernego, służyły za przejście dla służących i idących pieszo.

Wybór pomieszczenia dla Alberta ujawniał widocznie troskliwą pieczołowitość matki, która nie chciała się odłączyć od syna, czuła jednak, że młodzieniec w wieku Alberta potrzebuje zupełnej swobody.

Przemilczeć nie możemy, że na każdym punkcie uderzał egoizm młodzieńca, zamiłowanego w wolnem i beczynnem życiu arystokratycznych potomków, złoconem jak klatka kanarkowa.

Przez okna frontowe Albert mógł wyglądać i robić spostrzeżenia na ulicy.

Jeśli w czasie takich obserwacji, zdarzył się jaki zastępowy na większą uwagę przedmiot, Albert mógł być dla dalszych poszukiwań wyjść przez furtkę, stykającą się ze wzmiankowanymi przy mieszkaniu odzwiernego drzwi czkami, nie bez celu tu umieszczonemi.

O furtce tej zapomnieli, zdaje się, wszyscy, od czasu postawienia domu.

Ukryta i zapuszczona, wyglądała jakby była od dawna i na zawsze zabita.

Gdy tymczasem oliwą napuszczony zamek i zawiasy dowodziły, że często do tajemniczych i częstych posług była używana.

Ta skryta furtka współzawodniczyła z innemi, naigrawając się z odzwiernego, że jego czujność i władza jej nie dosięgły.

W końcu wazkiego i cichego korytarza, który stykał się z ową furtką i stanowił przedpokój, na prawo mieściła się sala jadalna Alberta od strony dziedzińca, a na lewo mały salon od ogrodu.

Krzewy i powoje, rozwijając się w kształcie wachlarza przed oknami, zakrywały od dziedzińca i ogrodu wnętrza tych dwóch pokoi, do których nie mogło też zajrzeć natrętne oko.

Na pierwszym piętrze, oprócz dwóch takich samych pokoi, był jeszcze trzeci nad przedpokojem. Wszystko to razem stanowiło salon, sypialnię i gabinet.

Salon dolny tworzył tylko jakby altanę algięską dla palących fajkę i cygara.

Gabinet pierwszego pietra łączył się z sypialnią, i przez drzewczki niewidzialne miał wyjście na schody; widać, że nie zapomniano o żadnych środkach ostrożności.

Nad pierwszym piętrem znajdowała się rozległa pracownia, którą rozszerzona przez wyjęcie środkowych ścian; w tem pandemonium uderzała wyraźnie walka artysty z elegantem.

Było to schronienie i zbiór wszystkich kolejno dziwactw Alberta: trąby myśliwskie, basetle, flety, cała orkiestra, bo Albert miał przez jakiś czas nie gust, ale zapadł do muzyki; pulpit, palety, farby, bo po zapale do muzyki nastąpił pęd do malarstwa; nakoniec rapiry, rekawice do boksowania, szpady i laski różnego rodzaju, bo stosownie do obyczajów młodych modnisiów teraźniejszej epoki, Albert de Morcerf z największą wytrwałością kształcił się w tych trzech sztukach, uzupełniając wychowanie lwów fechtunkiem, boksowaniem i robieniem lasek, i przyjmował kolejno w tej komnacie, przeznaczonej do szermierki, panów Grisier, Cooks i Karola Lemur.

Oprócz tych sprzętów, w uprzywilejowanej komnacie stały stare kufry z czasów Franciszka I-go, pełne chińskiej porcelany, naczyń japońskich, fajansów z Lukki i Rubli, talerzy Bernarda Palissy i starodawne fotele, na których siadał może Henryk IV albo Sully, Ludwik XII albo Richelieu, bo na dwóch szczególnie fotelach jaśniały ozdoby, rzuńnię tarcze, a na ich lazurze trzy kwitnące lilie Francji z królewską koroną, widocznie pochodzące ze składu mebli w Luwrze, albo przynajmniej z jakiego zamku królewskiego.

Na ciemnem i ponurem tle tych foteli rozpięte były materace w jasnym barwach, nabyte może pod stołem Persyi, albo utkane przez niewiasty Kalkuty i Chaudernayoru; rozweselając wzrok, oczekiwały na przeznaczenie, samemu ich właścicielowi jeszcze nieznane, a tymczasem oświecały pokój swoim jedwabnym i złoconym połyskiem.

W najwidniejszym miejscu stał fortepian z fabryki Rullera i Blancheta, z drzewa różowego, kształtem odpowiadający naszym liliputowym salonom. W szczipie i dźwięcznem wnętrzu zawierała cała orkiestra, nieraz jęczącą brzmieniem arcydzieł Beethowena, Webera, Mozarta, Haydna, Greta i Porpora.

Wszędzie na ścianach, nadebrziami, na suficie wisiły miecze, puginaty, sztylety,

maczugi, topory, zbroje, wysadzane złotem i kamieniami; oprócz tego zieleniki, minerały, ptaki wypchane z rozłożonemi do nieruchomego lotu skrzydłami, otwartemi dziobami, jakby się broniły po śmierci jeszcze od uwiecznienia.

Rozumie się samo przez się, że ta komnata była ulubioną przez Alberta.

Na dzień jednak umówionych odwiedzin, młodzieniec obrał sobie za główną kwatę salon dolny, gdzie czekał w rannym stroju na przyjęcie gości.

Tam na stole, zasłanym szerokimi kobiercami, leżały w prawdziwych, według obyczaju holenderskiego, fajansowych naczyniach wszystkie znane tytonie, zacząwszy od złotego petersburskiego, aż do czarnego z Sinai, nie pomijając Marylandu i Portorico.

Obok zaś w pudełkach, podług kształtu i gatunku, leżały cygara w porządku ułożone: Parus, Regalia, Havana i Manilla.

Nakoniec w otwartej szafie zbiór niemieckich fajek, cybuchów z bursztynami, zdobnych w koral, złotem osadzone, oczekiwał na kaprys lub sympatyę palaczy.

Albert sam kierował uporządkowaniem, albo raczej symetrycznem nieładem, jakiemu nasi nowocześni młodzi biesiadnicy lubią przypatrywać się po kawie przez chmury dymu.

O trzy kwadranse na dziewiątą wszedł pokojowiec, który wraz z małym piętnastoletnim garsonem, mówiącym tylko po angielsku i podobnym do Johna, stanowił całą domową służbę Morcerfa.

Rozumie się, że w dniu zwyczajnej kucharki domowej, a przy większych uroczystościach, strzelec hrabiego, byli na jego rozkazy.

Pokojowiec imieniem German, obdarzony zupełnem zaufaniem swego młodego pana, miał w ręku zwitek dzienników i paczkę listów; dzienniki położył na stole, listy oddał Albertowi.

Albert w rozstaniu spojrzał na te rozmaite depesze; wybrał dwie, delikatnem nekroslone piórom i wonną oblezione kopertą, rozpieczętował i przeczytał z pewną uwagą.

— Zkąd te listy? — zapytał.

— Jeden z poczt, a drugi przyniósł służący pani Danglars.

— Każ oświadczyć pani Danglars, że przyjmuję miejsce w jej łóżu... czekaj, a... potem pojedziesz do Róży; powiesz jej, że po wyjściu z opery, przyjdę do niej na kolację, i zaniesiesz jej sześć butelek wyborowego wina Xeres, malagi i baryłkę ostrzy ostendzich. Ostrzy weźmiesz u Borele, a pamiętaj mu powiedzieć, że to dla mnie.

— O której godzinie mam zastawić do stołu?

— Która teraz?

— Trzy kwadranse na dziesiątą.

— A więc podasz o wpół do jedenastej. Debray może będzie musiał pójść do ministerium... Wszak (Albert zajął do notatnika) to jest godzina którą, naznaczyłem hrabiemu; 21-go maja o wpół do jedenastej; chociaż nie liczę bardzo na jego obietnicę, wolno jednak być punktualnym. Ale, nie wiesz, czy pani hrabina już wstała?

— Jeśli jaśnie pan rozkaże, pójde się dowiedzieć.

— Dobrze... będziesz prosił o jedną piwnicę z napojami, gdyż moja niebardzo jest zaopatrzona; powiedz, że będę miał zaszczyt być u niej o godzinie trzeciej i że proszę o pozwolenie przedstawienia jej jednego z moich znajomych.

Pokojowiec wyszedł, Albert rzucił się na sofę, rozłazał pieczęcie kilku dzienników, przejrzał afisze widowisk, skrzywił się, że dają operę a nie balet; szukał na prawo, między ogłoszeniami o pachnidłach, przepisu na zęby, o którym mu mówiono, i odsunął dwa czy trzy pisma najbardziej wzięte w Paryżu, szemrać w przeciagtem poziewaniu:

— Prawdziwie, te dzienniki coraz bardziej nas zanudzają.

W tej chwili lekki powóz zatrzymał się przed drzwiami, a wkrótce pokojowiec wszedł, i zawiadomił o przybyciu pana Lucyana Debray.

Młodzieniec słusznego wzrostu, blondyn, blady, oko niebieskie, spojrzenie pewne, usta wąskie, zimne; w granatowym garniturze ze złotem rzuńnię guzikami, w białej chustce na szyi, z lornetką, w perłowej masie na jedwabnej nici zawieszoną, którą kiedyś niekiedy przykładał do prawego oka, wszedł do salonu bez uśmiechu, nie mówiąc ani słowa, z miną na pół urzędową.

— Dzień dobry, Lucyanie! dzień dobry — rzekł Albert — ale przetrzasz mnie, mój drogi, swoją punktualnością! Co mówię? punktualnością! Ty, którego najpóźniej się spodziewałem, przybywasz na pięć minut przed dziesiątą, kiedyś stanowczo umówili się na wpół do jedenastej. To jakiś cud! czy nie grozi upadek ministerium?

— Nie, najdroższy — odrzekł młodzieniec, siadając na sofę — uspokój się, my się zawsze chwiejemy, ale nigdy nie upadamy, i zaczynam wierzyć, że stoimy niewzruszeni, nie licząc jeszcze, że sprawy półwyspu umocnią nas zupełnie.

— A tak, to prawda, wypędzenie Don Carlosa z Hiszpanii.

— Nie, najdroższy, my go tylko przeprowadzamy ku drugiej granicy Francji i ofiarujemy mu królewską gościnę w Bourges.

— W Bourges.

— Tak, niema czego zatować, cóż u diabła! Bourges jest stolicą króla Karola VII. Jakto, niewiedziacie o tem? przecież to od wczoraj wiadome w całym Paryżu, a przedwczoraj rzecz ta już była jawna na giełdzie, bo pan Danglars (nie wiem, jakim sposobem ten człowiek otrzymuje wiadomości jednocześnie z nami), spekulując już na papieru, zyskał milion.

— A ty, nową wstęgę jak się zdaje; bo widzisz błękitny znaczek w petlicy.

— E! przysłano mi gwiazdę Karola III — odparł niedbale Debray.

— Nie udawajże obojętnego i wyznaj, że to ci sprawia przyjemność.

— W istocie, tak jest; jako uzupełnienie stroju, gwiazda dobrze odbija przy czarnym fraku zaپیتم; to elegancko.

— I to nadaje — rzekł Morcerf z uśmiechem — minę księcia Walii, albo Reichstedu.

— Dlatego widzisz mnie tak wesołym.

— Ponieważ dostałeś gwiazdę Karola III i chciałeś mi się z nią pokazać.

— Ponieważ spędziłem całą noc na rozsyłaniu pism: wyprawiłem dwadzieścia pięć depesz dyplomatycznych. Gdy po dniu już wróciłem do siebie, chciałem zasnąć, ale napadł mnie tak silny ból głowy, że musiałem wstać, ażeby się przejechać konno. W Boulogne opanowało mnie znużenie i głąd; dwaj przyjaciele, którzy rzadko stają razem, a którzy połączyli się przeciwko mnie w jakiś związek karlistowsko-republikański; wreszcie przypomniałem sobie, że u ciebie ma być dzisiaj z rana uczta, i dlatego masz mnie tak wesołego, głodny jestem, daj mi jeść; nudzę się, zabaw mnie.

— To jest moja powinność, jako gospodarza uczty, drogi przyjacielu — rzekł Albert, dzwoniąc na służącego, gdy tymczasem Lucyana pejęcem ze złotą gałką, Turka wyobrażającą, uderzał po rozrzuconych dziennikach. — German, podaj szklanke Xeresu i biszkopty. Nim to nastąpi, drogi Lucyanie, oto masz cygara, rozumie się, przemycane; zyczeć ci spróbować i poprosić ministra, aby nam sprzedał podobne, zamiast jakichś liści orzechowych, na których palenie skazują wierni obywatele.

— Do kogo, tego nie zrobię; zresztą myślę, że gdyby tylko pochodzili od rządu, pewnieby ich już wcale nie kupowano, wydałby się wam obrzydliwym. Przemyt do niema związku z ministerium spraw wewnętrznych, ale skarbu; udaj się do pana Humana, do wydziału dochodów niestających, w korytarzu Nr. 26.

— Doprawdy zadziwiasz mnie obfitością swoich wiadomości. Weźże cygaro!

— A! drogi hrabio — rzekł Lucyana, zapalając manile przy różowej świecy, osadzonej w złoconym świeczniku i rzucając się na sofę — a! drogi hrabio, jakiś ty szczęśliwy, że nie masz nie do roboty! doprawdy, nie znasz swego szczęścia!

— I cóżbyś począł, mój drogi, ty, podporo królestw — odparł Morcerf z lekką ironią — gdybyś nie miał nie do czynienia? Jakto, będąc sekretarzem przybytnym ministra, mając zarazem udział w wielkich planach europejskich i małych intrygach Paryża, udzielając królom, więcej nawet, królowym — protekcyi, jednocząc stronnictwa, kierując wyrokami, działając więcej w gabinecie piórem i telegrafem, niż Napoleon działając na polu bitwy mieczem i zwycięstwami; posiadając dwadzieścia pięć tysięcy liwów oprócz pensyi; konia, którego nie chciałeś odstąpić za czterysta ludów zacnemu Chateau-Renaud; krawca, który ci doskonale robi pantalone, mając operę, "Jockey-Club", i teatr rozmaitości, jako i ty nie znajdujesz w tem wszystkim rozrywki? A więc dobrze, ja cię rozerwę!

— Jakim sposobem?

— Zaznamom cię...

— Z mężczyzną czy z kobietą?

— Z mężczyzną.

— O! znam ich dosyć.

— Ale nie znasz tego, o którym mówię.

— Zkądże on jest? z końca świata?

— Może dalej jeszcze.

— Co, u diabła! spodziewam się, że to nie on sprowadzi dla nas śniadanie.

— Nie, bądź spokojny, śniadanie się sporządza przy ojcystym ognisku, ale ty głodny jesteś?

— Tak jest, wyznaje, jakkolwiek to niezbyt chlubne, wczoraj jadłem obiad u pana Villeforta; a czy zauważyłeś, że stół bardzo zły bywa u tych wszystkich panów sędowników? zdaje się, że ich trapi zgryzota sumienia i pozbawia smaku.

— Do stu katów! mógłbyś szkalować obiady innych, gdyby dobre dawali wasi ministrowie.

— Prawda, ale my przynajmniej ludzi porządnych nie zapraszamy; i gdybyśmy nie byli w konieczności częstowania niektórych szubrawców, co myślą, a raczej głosują dobrze, wystrzelilibyśmy się jak zarazy jadania obiadów u siebie, zarczęm ci stanowczo.

— Wypijże, mój kochany, drugą szklanke Xeresu i weź drugi biszkopt.

— Chętnie, masz wyborne wino hiszpańskie: przyznaj żeśmy mieli słusność, zaprowadzając w tym kraju spokój.

— Zapewne, ale Don Carlos?

— Co? Don Carlos będzie pił Bordeaux, a za dziesięć lat ożenimy jego syna z młodą królową.

— Za co ty dostaniesz order Złotego Runa, jeśli jeszcze będziesz w ministerium.

— Jak uważam, Albercie, obrałeś sobie za system karmić mnie tego rana dymem kadzideł.

— Przyznasz, że to najlepiej usposabia żołądek do trawienia; ale zdaje mi się, że właśnie słyszę w przedpokoju głos zanego Beauchampa; będziecie się sprzecali, to może obudzi w tobie siłę cierpliwości.

— O cóż mamy się sprzeczać?

— O dzienniki.

— Mój drogi — rzekł Lucyana z największą pogardą — alboż ja czytam kiedy dzienniki?

— Dlatego właśnie, jeszcze więcej sprzeczać się będziecie.

— Pan Beauchamp! — zawołał służący.

— Prosimy, prosimy, straszliwe pióro — rzekł Albert, wstając i idąc ku przybytemu — i Debray tu jest, ten cię nienawidzi, chociaż cię nie czyta nigdy, przynajmniej tak mówi.

— Ma rację — rzekł Beauchamp — to tak samo jak ja; krytykuje go, a nie wiem wcale, co on robi; dzień dobry komandorze!

— A! już wiesz o tem! — odpowiedział sekretarz przybytny, podając dziennikarzowi rękę z uśmiechem.

— Dlaboga! — zawołał Beauchamp.

— Cóż mówią o tem na świecie?

— Na jakim świecie mamy wiele światów, w tym pańskim 1838 roku.

— W świecie krytycznym - politycznym, do którego przecież należysz?

— Powiadają, że to rzecz bardzo słusna, iż nie oszczędzasz czerwieni, aby błękit wydała.

— Bravo! bravo! — rzekł Lucyana — dla czegoż do nas nie nalezysz, mój drogi Beauchamp? posiadając tyle dowcipu, mógłbyś we dwa lub trzy lata fortunę zrobić.

— To też na jedną tylko rzecz czekam, chęć pójść za pańską radą, i wejść do ministerium, ale do takiego, któreby potrwało ze sześć miesięcy. Teraz jedno słowo jeszcze, drogi Albercie, bo potrzeba dać odpocząć biednemu Lucyanowi. Czy będziemy jedli śniadanie, czy obiad? Ja należę do izby. W naszym rzemiośle, jak wiesz, niewszystko nam się uśmiecha.

— Będzie śniadanie; zaczekamy jeszcze na dwie osoby i siądziemy do stołu.

— A na kogoż to czekacie jeszcze? — spytał Beauchamp.

— Na szlachcica i na-dyplomata — odpowiedział Albert.

— To znaczy, że potrzeba jeszcze czekać parę małych godzin na szlachcica, i parę wielkich na dyplomata. Przyjdę na zakąskę. Zostaw mi poziomkę, kawy i cygar. Będę jadł kotlety po sejmowemu.

— Nie, Beauchamp; bo gdyby tym szlachcicem miał być Montmerency, a dyplomata Metternich, jedlibyśmy śniadanie nie później jak o jedenastej; tymczasem skosztuj Xeresu i biszkoptów, jak to Debray uczynił.

— Zgoda, zostaje, potrzebuje dziś rozerwać się trochę.

— A to zupełnie tak samo, jak Debray; mnie się zaś zdaje, że gdy ministerium się smuci, strona przeciwna powinna być wesoła!

— E! bo widzisz, drogi przyjacielu, nie wiesz, co mi zagraża. Tego rana mam słuchać w izbie deputowanych między innymi pana Danglars, wieczorem zaś u jego żony czeka nas tragedia para Francji.

— Niech djabli wezmą rząd konstytucyjny! Jak można było zgodzić się na tę formę, kiedy, jak powiadała, wybór od nas zależał?

— Pojmuję cię; chcesz przygotować sobie zapas wesołości.

— Nie mam nic przeciw memu panu Danglars — rzekł Debray — on głosuje za wami, należy do opozycji.

— A toż to właśnie źle; dlatego czekam, ażebyście go wyprawili na rozprawę do pałacu Luksemburskiego, aby się mógł z niego uśmieć do woli.

— Mój drogi — rzekł Albert do Beauchamp — widać, że sprawy hiszpańskie już są załatwione, bo jesteś straszliwie cierpliwy. Przypomnij sobie, że kronika paryska głosi o małżeństwie mojem z panną Eugenią Danglars. Niesumienne byłoby z mojej strony zezwalać na złośliwe uwagi, nie oszczędzać człowieka, który ma mi kiedyś powiedzieć: "Panie wicehrabio! wiesz, że daję dwa miliony mojej córce!"

— Daj pokój! — rzekł Beauchamp — to małżeństwo nie przyjdzie do skutku, król mógł go zrobić hrabią, może go zrobić parem, ale go nie zrobi szlachcicem, a hrabia de Morcerf ma tyle dumy arystokratycznej, że nie zezwoli za dwa niedzne miliony na niestosowny związek; wicehrabia Morcerf powinien zaślubić margrabinę.

— Ale dwa miliony! to ma wagę i koronę hrabiowską — odparł Morcerf.

— Jestto kapitał spółkowy teatru na bulwarze, albo drogi żelaznej w ogrodzie botanicznym.

— Niech prawi, co chce — rzekł niedbale Debray — a ty zeń się Morcerfie. Zaślubił etykiety worka, nieprawdaz? cóż cię ma obchodzić! lepiej gdy na niej będzie mniej o jedną tarczę, a więcej o jedno zero.

— Na sumienie! zdaje mi się, że masz rację, Lucyanie — rzekł z roztargnieniem Albert.

— Niewątpliwie! skądinąd każdy milionowy człowiek jest również szlachetnie urodzony, to jest może być wszystkim.

— Sza! nie mów tego, Debray — podjął z uśmiechem Beauchamp — bo oto nadechodzi Chateau-Renaud, który dla wyleczenia cię z manii do sofizmatów, gotów ci przesyła mieczem swego przodka Renaud de Montauban.

— Tęby się ponizy! — odpowiedział Lucyana — bo ja jestem niski i to bardzo niski.

— Ho! ho! — zawołał Beauchamp — ministerium śpiewa Beranżera, co się to teraz dzieje, mój Boże!

— Pan Chateau-Renaud! pan Maksymilian Morrell! — rzekł służący, oznajmiając przybycie dwóch nowych gości.

— A więc już wszyscy! — rzekł Beauchamp — będziemy zatem jedli śniadanie, bo, jeśli się nie mylę, czekałeś tylko na dwie osoby Albercie?

— Morrell! — szepnął Albert zdziwiony — Morrell! co to znaczy?

— Lecz zanim to wymówi, pan Chateau-Renaud, piękny mężczyzna, lat około trzydziestu, szlachcic od stóp do głowy, to jest z fizjonomią Guicha a dowcipem Montemarta, ujął Alberta za rękę i rzekł:

— Pozwól, mój drogi, abym ci przedstawił kapitana spahisów, Maksymiliana Morrell, który jest moim przyjacielem, a więc nawet bo wybaczą. Ale każdy najlepiej sam się przedstawia; powitaj mego bohatera, kochany wicehrabio.

I odstąpił na stronę, aby przedstawić szlachetnego młodzieńca z szerokim czołem, bystrem okiem i czarnym wąsem.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

POSZUKIWANIA.

Ogłoszenia pod tą rubryką kosztują na jeden raz 50 centów, na trzy razy dolara.

Franciszek i Antonina Żeliński, którzy przebywają w Chicago, a on jest agentem maszyn do szycia, są poszukiwani przez swego znajomego Ignacego Ostrowskiego 700 W. 18 st., Chicago, Ill. (1-3)

Roman Klimaszewski, rodem z miasta Mławy w gub. płockiej, poszukiwany jest przez brata stryjczanego, Filipa Klimaszewskiego, 2636 Mercer st., Philadelphia, Pa.

Leopold Aliczka rodem z Małego Płocka, poszukiwany jest przez swego znajomego Leona Kaczmarskiego, Camp No. 2, Dunbar, Wis.

Stanisław Woltański, pochodzący z gminy Zatory w gub. warszawskiej, poszukiwany jest w sprawie przez swego brata Tomasza Woltańskiego, American Plate Glass Work, Alexandria, Ind. Madison Co.

Feliks Lejkowski pochodzący z Pittsburga, poszukiwany jest przez swego brata Hipolita Lejkowskiego 77 River st., Haverhill, Mass.

Antoni Mrozek jest poszukiwany przez swego brata Józefa Mrozeckiego, Norwich, Conn., Hallwill Mills.

Michał Śmigielski i Paweł Skrzepkowski, poszukiwani są w bardzo ważnej sprawie jako świadkowie wypadku z Izydorem Biernackim przy pracy w Elmhurst, N. Y. Świadkowie będą wynagrodzeni. Adres: A. Nosek, Polish Church, Elmhurst, N. Y.

Józefa Staruch poszukiwana jest w ważnym interesie przez swego znajomego Franciszka Bujarskiego 503 S. Iowa st., Sioux City, Iowa. (1-3)

Antoni Byczko, rodem z Kuzyni Małej z Galicji, który przed dwoma laty przebywał w Sault Ste. Marie, Mich., poszukiwany jest przez swą siostrę Katarzynę Byczko, 91, 3rd st., Passaic, N. J.

Stanisław Prus, rodem z gub. warszawskiej, wsi Zakrzewo, poszukiwany jest przez Józefa Chylińskiego i Fr. Wróbla, 17 West st., Alexandria, Ind.

Andrzej Bartłomiej Gajdecy, rodem z pow. świętokrzyskiego w Prusach zach., poszukiwany jest przez Fr. Lewandowskiego P. O. Gilman, Benton Co. Minn.

Tomasz Król wyjechał z pocztą październikową ze swą siostrą nie wiadomo dokąd. W ważnym interesie poszukuje go żona. Ktoś o nim wie, niech doniesie proboszczowi św. Stanisława Kostki pod adresem: Rev. Kapłan, 31 Ingraham st., Chicago, Ill. (1-4)

J. Borkowski ma paczkę na ekspresie w Cleveland, Ohio.

P. Baryczewski ma paczkę na ekspresie United States pn. 100 Broadway, Brooklyn, N. Y.

Kasper Klatka, mający przebywać w Chicago, poszukiwany jest przez swą siostrę, Salomeję Klatkę, 608 Market st., near 3, Lowell, Mass.

Dominika Baranowska i Józefa Kowalewska są poszukiwane w ważnej sprawie przez swego brata, Leona Luty, 825 Jerome st., McKeesport, Pa.

Bolesław Brzozowski, rodem z miasteczka Stokiszek w gub. wileńskiej, poszukiwany jest w ważnym interesie przez swego brata Bronisława Brzozowskiego, box 33 Standish, N. Y.

MEZCZYŹNI! Jeśli chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

WŁOSY! Jeśli chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

MEZCZYŹNI! Jeśli chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

Radzisz? Jeśli chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

JEŻELI chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

JEŻELI chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

JEŻELI chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

KOBIECY! Jeśli chcesz znaleźć kogoś, kto cię szuka, to napisz do nas. Jesteśmy w stanie znaleźć każdego, kto cię szuka. Adres: "ANIMATOR", 236 Auburn Ave., Chicago, Ill. (1-4)

Podług PRAW NIEMIECKICH
wymagalny, jest najlepszym przeciw
REUMATYZMOWI,
Neuralgii, Zażębieniom, itd.
"KOTWICZNY"
PAIN EXPELLER.
Przedawany tylko w ochronnym opakowaniu.
Jedno z licznych świadectw lekarzy:
New York, 15 Lis. 1897.
Dr. Richter "KOTWICZNY"
PAIN EXPELLER może skutecznie polecić przeciwko Reumatyzmowi i Neuralgii.
25ct. i 50ct. w wszystkich aptekach lub u
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
36 ZŁOTYCH — MEDALI.
Przedawany przez znakomitych lekarzy
w Ameryce i w Europie.
Gentile, Duchoniatow, itd.

Wiadomości Chicagońskie.

— 50 letni Frank Wigłowski, 19 Cleaver ul., stał się ofiarą wypadku w elewatorze w fabryce "Lakeside Organ Co." na rogu ulic Lake i Peoria. Dostał się nogami między elewator a podłogę, a świadkowie wypadku nie mieli czasu przetrzeć, słysząc chrzęst łamanych kości. Wigłowski stracił przytomność; zawieszono go do szpitala dra E. Prescott na rogu Washington boulevard i Desplains ul., gdzie go położono na stole operacyjnym, bo sądzono, że prawą nogę, zupełnie ma zgniecioną i nie wcale trzeba będzie ją amputować. Wigłowski miał także lewą, zdrową nogę zgniecioną cokołwiek, ale nie niebezpiecznie, i w skutek tego stracił przytomność. Tę nogę mu oparuzono i odesłano go w wozie ambulansowym do jego mieszkania.

— Panna Margaret Henneberg urodzona sierota chagowska, wytoczyła proces Pawłowi Springer o \$50,000 odszkodowania za niedotrzymanie słowa. Springer jest bogatym handlarzem gruntów, ma lat 27 a panna Henneberg 18 i utrzymuje się z rąk pracy.

— Gwiazdka przyniosła podwyższenie pensji pięciu tysiącom konduktorów i palaczy kolei Chicago i St. Paul o dziesięć procent. Wyniesie to rocznie pół miliona dolarów. Zdaje się, że inne koleje w bardzo krótkim czasie pójda za tym przykładem.

Wiele firm ofiarowało swym urzędnikom podarunki w formie czeków lub też wydawało asygnały na indyki.

— Interes w magazynach departamentowych zadowolił zupełnie właścicieli tychże. Wedle przybliżonego obliczenia sprzedano w sześciu największych składach w ciągu ostatniego tygodnia towarów za olbrzymią sumę 14 milionów dolarów.

— Józef Kuwki wracając do domu, przytrzymał został na Chicago ave. przez dwóch opryszków, którzy go zaczęli walczyć obrabowali go i zabrali mu z kieszeni 133 dolarów. Puścił się z nimi w pogoń i przy pomocy policjanta schwył na rogu Milwaukee ave. jednego z przestępców, twierdząc, że on właśnie go zrabował. Aresztowany twierdzi, że w tym rabunku udziału nie brał. Pleńcy przy nim nie znalazło no żadnych.

— Na wiosnę upływa 100 lat od chwili, gdy pierwszy kolonista osiadł na miejscu, gdzie stoi obecnie Chicago. Tym kolonistą był John Kinzie. Na pamiątkę tej 100 letniej rocznicy ma być urządzony obchód i święto ogólne. Przygotowaniami do tego obchodu zajmują się wpływowi obywatele. Na uroczystości zaproszony będzie prezydent Roosevelt wraz z ministrami. Uroczystości trwać będą 5 dni, a program będzie bardzo bogaty.

— Według obliczeń. Ludność Stanów Zjeanoczonych składa rocznie na utrzymanie parafii 260 milionów dolarów. Sprawozdanie to jest oparte na księgach parafialnych wszystkich wyznań z wyjątkiem wyznania rzymsko-katolickiego. Od parafii rzymsko-katolickich statystycy nie mogli dostać sprawozdań na papierze.

— W domu przy ulicy Huron powstał ogień na dole a gęste kłęby dymu odcieły ucieczkę czworgu dzieciom na

— Hans Snagle, mieszkający pn. 324 Clybourn ave., upiwszy się, stanął we drzwiach z nożem rzeźnickim i chciał zamordować swą żonę wraz z 9 dziećmi, wracającą ze sztoru. Marotrawnego ojca przyaresztował przechodzący policjant i sędzia odesłał go na 60 dni do kryminalu aby wytrzeźwiał.

— Prezes górników, Jan Mitchell, który bawił w tych dniach w naszym mieście, oświadczył, że w West Virginii wybuchnie niebawem ogólny strajk górników, pracujących w kopalniach węgla.

— Sąd przysięgłych przyznał Geo. Hinchliff \$22,000 odszkodowania za bokotowanie go przez unę murarza. Odszkodowanie to musiał zapłacić on, ponieważ szkodził mu otwarsie, publikując jego firmę na cyrkulacjach, rozrzucających po mieście.

Jest to dobrą nauką dla innych, aby w takich wypadkach nie zapominali, że nie wolno szkodzić nikomu w interesie.

— Wskutek nieostrożności obchodzenia się z pleciem gazowem, zacczadzili się na śmierć pan Mahoney i jej syn, a męża z biedą wyratowano. Przyszli oni z wizytą do swej córki Józefiny, pn. 3944 Wenthworth ave., która chciała coś ugotować i przez nieuwagę odkryła kurki gazowe na noc, co się stało przyczyną tego smutnego wypadku.

— Dwoje polskich dzieci Janek Schmidt i Antos Kemblowski, zabrani zostali przez inspektora przemysłowego z fabryki American Can przy ulicy Superior. Maszyny tamże w ruchu będące są tak skomplikowane, że dzieciom nie wolno przy nich robić. Po nadto skonstatowano, że dzieci te pracowały po 12 godzin dziennie. W wielu innych fabrykach i składach departamentowych trwa ciągle rewizja i masę dzieci posyła do domów.

— 500 dolarów zobowiązała się wypłacić kompania Anglo American matce 16 letniego Piotra Sparsa, który doznał podczas pracy uszkodzenia, że utracił władzę w rękach. Sędzia Kavanaugh nie zatwierdził jednak tego bargains, lecz nakazał matce by prowadziła proces.

— "Pięć tysięcy warta prawa ręką tego biednego chłopaka" — zawołał oburzony sędzia. Trzeba nie mieć sumienia, by dać mu taką sumę \$500.

— "Wyrzucą mnie z mieszkania — mówiła matka. Rent nie zapłaciano."

Sędzia dał jej czek na kilkanaście dolarów i obiecał, że sprawę tego chłopaka przeprowadzi za darmo.

— Jakis człowiek, widocznie gorszy niż zwierze, bo zapewne żadne zwierze nie byłoby w stanie zrobić coś podobnego, wieczorem zbliżył się chłaczem ku aptece E. L. Stahla, pod nr. 353 5 ave., i położywszy przed drzwiami apteki, pośrodku kropnego mrozu, nowonarodzone dziecko nie odziane wcale, pobleł ulicą Van Buren. Młody chłopiec Joseph Smith, zam. pod nr. 355 — 5 ave., widząc to, spieszenie dziecko wniósł do apteki. Uwiadomiono o wszystkim policję, która następnie postarawszy się o ciepłą odzież dla dziecka, zabrala je do ochrońki św. Wincenta. Szukano owego niepoczętego człowieka, który dziecko podrzucił, ale nadaremnie.

— Nepomucena Pulkowska zmara we środę po ludu po długiej chorobie, opatrzonej s. Sakramentem. Pogrzeb odbył się dnia 28-go grudnia o godzinie 9 ej rano, z domu Związku, do kościoła św. Trojcy a następnie na cmentarz polsko-czeski.

— Dzielní ludzie ocalili w piątek kilkanaście dzieci od pewnej śmierci w płomieniach.

W domu przy ulicy Huron powstał ogień na dole a gęste kłęby dymu odcieły ucieczkę czworgu dzieciom na

wyższym piętrze mieszkającym. Matka ich, pani Kelly, zostawiła je same i za powrotem z wizyty zobaczyła straszne niebezpieczeństwo jej czworgu dzieciom grożące. Chciała wybiec na górę, ale zemdlala od dymu. Na szczęście przechodził tamtędy strażak ognowy Costello, który wskoczył do płomieni i dzieci wyniósł.

Zolnier Jan Cooper powracając do kasarni w Fort Sheridan zobaczył płomienie w trzech domach przy Highland Park i dzięki jego szalonej odwadze wyratowano trzynaścioro dzieci, które spokojnie spały marząc zapewne o gwiazdce, która je obdarowała tego wieczora.

— Obywatele chicagowscy wnieśli skargę do jeneralnego adwokata w Springfield przeciw dostawcom węgla, którzy są oskarżeni, że umyślnie wstrzymują dostawę węgla, aby doprowadzić do głodu węglowego, a następnie podnieść ceny do niebywałej wysokości. Początkowo p. Hamlin miał zbadać sprawę przez swego pomocnika, lecz obecnie przybył sam do Chicago, aby zbadać, dla czego setki wagonów młodego węgla nie są dostawiane do miasta, lecz stoją na bocznych torach. Kompanie kolejowe tłumaczą się, że handlarze węgla nie zabierają, chcąc widocznie podnieść ceny, czynią więc ich odpowiedzialnymi za obecny brak węgla. Twierdzą również, że handlarze gdyby chcieli mogą sprzedawać młody węgla od 4 25 do 6 00 za tonę z dobrym dla siebie zyskiem, lecz oni widocznie chcą ciągnąć więcej. Adwokat Hamlin twierdzi, że się zabierze do handlarzy na seryo. Czy im zaś co zrobi — zobaczymy!

— Do sekreturza wojny w Washingtonie wysłano rezolucję, w której byzniesiści chicagowscy domagają się, aby kongres uchwalił zniesienie lub obniżenie tuneli na La Salle ulicy z tej racji, aby ułatwić żeglugę na rzecę Chicago. W rezolucji tej domagają się, aby kongres wyznaczył potrzebną sumę na wydatki pogłębienia rzeki. Byłaby to rzecz ważna dla naszego rozwoju, ale wątpię, czy się kongres na to zgodzi.

— Zasadzono w sobotę trzech handlarzy węgla, a mianowicie jednego Niemca, jednego Irlandczyka i jednego syna Izraela na kary po 50 dolarów i kosztu. Udołniono im, że oszukiwali ludzi na wadze. Sędzia ubolewał, że nie może według ustawy wymierzyć im większej kary przynajmniej po pięć set dolarów.

— Dobry interes zrobił farmer Henry Green, który przybył do Chicago z celu oglądnięcia osobliwości tego miasta. Naturalną ciekawością powodowany poszedł zobaczyć sławną Masonic Temple, o której już na farmie jego cuda mu opowiadał. I gdy tak patrzył i podziwiał to piękne dzieło ludzkiej sztuki, przystąpił do niego bardzo elegancko ubrany jegomość i zapytał go, czy ten budynek mu się podoba. A gdy farmer nie szczędził słów podziwu, wtedy ów nieznajomy zapytał go, czy oglądał cały budynek ze wszystkich stron.

— Nie miałem jeszcze czasu — brzmiała odpowiedź — ale właśnie idę na drugą stronę.

— Nie trudź się pan bez potrzeby — mówił dalej nieznajomy. — Ja jestem szczerem maszynistą tego budynku, który jest zbudowany na olbrzymim rusztowaniu żelaznym. Kosztuje to dziesięć dolarów, a budynek cały obrócił się w pańskich oczach na swej osi.

Naturalnie, że farmer dał dzielątkę i z góry już cieszył się na to ciekawe widowisko a jeszcze więcej na to, jak będzie opowiadał o tem: swym sąsiadom.

Zbytecznem chyba dodawać, że nie mógł się doczekać tej

chwil. Czekal i czekał, ale ani inżyniera nie zobaczył, ani swojej dzielątki.

— Nie żałuję tego jednak — mówił sierzantowi policji. — Cieszy mnie, że napotkał jednego z tych flitów chicagowskich, którzy słyną w całym świecie ze swej sztuki otumanienia ludzi.

— Telegramy z głębokiej Rosji, Chiny i Indji donoszą nam często o panującym tam głodzie, a tymczasem przekonujemy się, że i tu w Chicago jest wielu ludzi, którzy nie mają co jeść i utrzymywali się z dobroczynności publicznej. Tak np. w zeszłą niedzielę dała organizacja "Volunteers of America" obiad w kasarni przy Wabash ave., na który zgłosiło się 8,000 ludzi i zaopatrzyła ich po części w ubrania. Obiad ten kosztował \$2000.

— Urząd zdrowia poleca mieszkańcom naszego miasta, aby nie pili wody bez soku cytrynowego, gdyż we wodzie znajdują się bakcyle tyfoidalne. Według bowiem badań lekarskich przekonano się, że sok cytrynowy zabija wszelkie bakcyle znajdujące się w wodzie. Na szklankę wody wystarczy mała łyżeczka soku cytrynowego. Niechże się do tych przepisów zastoso-ują wszyscy, a nie będą potrzebować płacić za wizyty doktorskie.

KORESPONDENCJE.

SOBIESKI, Wis. — Szan. Redakcyję "Gazety Polskiej" upraszam o zamieszczenie następującej korespondencji:

Przed kilkunastu laty nikomu ani przez głowę nie przeszło, aby tu miało powstać miasteczko z polskiem na zwiskiem i to tak ogólnie znanem jak Sobieski. Lecz szczęśliwy ten Sobieski i my też szczęśliwi, że nas tu tak wielką liczbę sprawdził, bo nam tu rzeczywiście dobrze się na tych farmach powodzi.

Gdyby bracia nasi pracujący po fabrykach i w kopalniach wiedzieli, co to za przyjemne życie na farmach i jak to człowiek swobodnie sobie pracuje, o toby ani jeden nie pozostał w tych zadymionych miastach i nie pracowałby w tych warsztatach i kopalniach, gdzie człowiekowi ciągle niebezpieczeństwo grozi i zdrowie się rujnuje.

Każdy człowiek umiejący chociaż cokolwiek pracować w roli, a posiadający choć cokolwiek uciążliwych groszy, powinien sobie kupić farmę, a nie robić w mieście, gdzie człowiek nie ma żadnej przyszłości.

Tu w Sobieski jest jeszcze wiele gruntu do nabycia, a nawet są na sprzedaż farmy z zabudowaniem za bardzo przystępną ceną. Mamy tu kościół i szkołę polską, ale z powodu znacznego napływu coraz więcej osadników polskich, kościół już okazał się za mały i już rozpoczęliśmy za staraniem ks. proboszcza Polacka budowę nowego kościoła, który niebawem będzie wykończony.

Policj osiedli tutaj, pochodzą z wszystkich trzech zabo-rodz, ale zgoda panuje tu między nami tak wzorowa, jaką chyba mało gdzie natpotać można. To też pomoc jeden drugiemu chętnie i przyjemnie człowiekowi czas upływa, gdy się w takich stosunkach żyje.

Za staraniem p. Plotrowskiego urządziliśmy tu wspólny obchód rocznicy powstania listopadowego.

Radzę więc każdemu rodakowi, chcącemu zakosztować swobodnego i spokojnego życia na farmie, aby sobie kupił farmę w Sobieski, Wis., a nigdy tego nie pęcał. Mamy tu dobrą komunikację kolejową i wszelkie produkty rolne sprzedajemy na miejscu, co jest bardzo korzystnem dla farmera.

Zyczliwy Ludwik Zdziewicz.

— Pożar wyrządził w San Pedro, Cal., straty na \$75,000 przyczem dwoje ludzi spaliło się na węgla.

POCHODNIA.
No. 2 Pochodni wyszedł z pod prasy i jest na żądanie każdemu wysyłany darmo, kto przysła swój adres. Adresować należy: "Pochodnia" 212 — 214 W. Division st. Chicago, Ill.

CENY TARGOWE.

CHICAGO, 31 Grudnia 1902.

MAKA: beczka	
Zimowa patens	8.40—8.50
Straight	8.10—8.25
Najlepsza wiosenna	4.30
Zytła zimowa	2.00—2.80
PSZENICA ZIMOWA (buszel)	
No. 4 czerwona	60—67
No. 8 czerwona	74
No. 2 czerwona	71
No. 4 twarda	60—63
No. 8 twarda	74
PSZENICA WIOSENNĄ (buszel)	
No. 1 Northern	77
No. 2 Northern	75—76
No. 3	69
No. 4	61
ZYTO (buszel)	
No. 2	51
No. 3	49
No. 4	48
KUKURYDZA (buszel)	
No. 3	41—44
No. 2 zółta	42—48
No. 2 biała	45
No. 3 zółta	44—49
OWIES (buszel)	
No. 2	81
No. 2 biały	88
No. 3	80—81
No. 8 biały	82—84
No. 4	81
No. 4 biały	80—82
Standard	83—86
SIANO (100 funtów)	
Wyborna tymotka	14.00—13.50
No. 1	18.00
No. 2	10.50
Miejsowa	9.00—10.00
Węprzowina (100 funtów)	17.00
Smalec	10.85
Zabierka	8.75
PRODUKTA MLECZNE:	
Ser Young America	11—12
Ser twina	11
Ser brlek	10
Szwajcarski	11—12
Limburski	9
Masto smietankowe	2
Firna	23—25
Seconds	18—20
Danieris	25
Jaja, (tuzin)	30—32
Niesortowa	20—21
DROB (funt)	
Kury (żywe)	0
Indyki (żywe)	12—18
Kurczęta (żywe)	10—11
Kaczki	18—14
Gęsi tuzin	6.00—9.00
OWOCE	
Jabłka (beozka)	1.35—4.00
Cytryny (pudło)	8.50—3.75
Banany (pek)	1.00—1.50
KARTOFLE (buszel)	38—45
Słodkie (beczka)	2.65—2.75

10,000 (dziesięć tysięcy) 10,000
KALENDARZ MARYAŃSKICH
NA ROK 1903.

(Karola Miarki z Mikołowa).
TREŚĆ KALENDARZA:

- 1) Notatki kalendarzowe
- 2) Opisy cudownych obrazów, Matki Bożej i Pana Jezusa w naszym ojczyźnie — Polsce.
- 3) Bóg z nami (słowo wstępne).
- 4) Hymn do Najś. Maryi (wiersz)
- 5) Ojciec św. Leon XIII (portret)
- 6) Testament Ojca św. Leona XIII.
- 7) Wiersz Ojca św. Leona XIII.
- 8) Odm błogosławieństw (wiersz).
- 9) Pax vobiscum (powieść z pier- wazych czasów chrześcijaństwa).
- 10) Precz ze zbytkiem (artykuł).
- 11) Przegląd wojenne (ilustracja).
- 12) Ważne odkrycie (z rycin).
- 13) Różaniec (wiersz).
- 14) Napady Tatarów (powieść histo- ryczna z rycinami).
- 15) O palmie (legenda).
- 16) Noc Bożego Narodzenia (leg.).
- 17) Marya — pocieszycielka prawdzi- wych (zdarzenie prawdziwe).
- 18) Prośba o natchnienie (wiersz).
- 19) Skuteczna modlitwa (rozmyślanie dla dusz pobożnych).
- 20) Gwasty o starych dziełach (po- czątki historii Polski z rycinami).
- 21) Różyczka (piękna powiastka).
- 22) Pospiesz do krzyża (wiersz).
- 23) Prawdziwy przyjaciel (powieść oparta na listach stouków robot- niczych z rycinami).
- 24) Płanetno, suchoty, zbrodnia. (artykuł).
- 25) Djabł — w koszu (humoreska z ilustracjami).
- 26) Chłopiśki dowcip (humoreska).
- 27) Rady dotyczące zdrowia.
- 28) Marya Konopnicka (w 25 roczni- cę pracy literackiej przez H. Sienkiewicza z rycin).
- 29) Obcinanie drzew owocowych wy- soko i półwysokopiętnie.
- 30) Rozrywki w wolnych chwilach (z rycinami).
- 31) Zarty i dowcipy.
- 32) Kłód biała to do żyda (wie lu- strowany).
- 33) Dodatki: kalendarz świąteczny i mały; Jedyń prawdziwy wizeru- nek Jezusa Chrystusa według fotografii św. ciuina w Turynie; Kolorowa niebies (obraz kolorowy); Herb Polski porożobrowy; Wy- kochyżni (obraz kolorowy); Chry- stus zwycięzca (obraz alegoryczny) Polski porożobrowy).

Jak z powyższego widzimy, kalendarz Maryański rok 1903 pod względem treści nie jest próżny; sądzimy zatem, iż dozna poparcia wśród rodaków naszych w Ameryce.

Cena egzemplarza 20 centów.
Biorącym w większej ilości udziela się rabat.
W. DYNIEWICZ. 532 Noble st., CHICAGO, ILL.

Kto zapłaci prenumeratę za "Gazetę Polską" za rok z góry, otrzyma w premii książkę za \$1.00 i kalendarz Maryański. Na przesyłkę kalendarza trzeba dołączyć 5c. a na przesyłkę książkę 10c — razem 15c

JEDYNA POLSKA
Maszyna do drukowania
Cena tylko \$10.00

W zupełności zasługująca. O wiele lepsza niż 825 maszyna jaka kiedykolwiek była zrobiona. Jest ona tak silna i poręczna w budowie, że nigdy się nie psuje. Do każdej maszyny dołączamy dokładną instrukcję, w języku polskim jak się na niej pracuje. Ma ona 84 liter stanowiących masę i du- że litery z polskimi akcentami i cyframi. Ta maszyna nie jest zawiąza.

Możecie przysłać \$1.00 zadatku, a resztę zapłacić, gdy odbierzecie maszynę. Adresować należy:

THE MARION SUPPLY CO.
771 Milwaukee Ave., Chicago, Illinois.

S. Steingard
FABRYKANT I IMPORTER
ROZKŁADKI I TOR. TYTONIU
I PAPIEROSÓW.
Sprzedaje po najniższych cenach następujące towary:
Turecki tytoni funt po \$1.00, \$1.75, \$2.00, \$2.50, \$3.00 i \$4.00. Tytoni rozkładowy funt 50c, 60c, 70c i \$1.00. Tytoni do fajki "Clean Clipping" funt 80c. Rozkładowy tytoni fajki funt 40c. Tytoni do żądania funt 30c, 35c, 40c i 45c. Papierosy z tureckiego tytoniu funt po 60c, 70c i 80c. Maszyny do papierosów 10c. Czysty do palenia papierosów 7c, 10c i 15c. Włókna (z rycin) 50c, 60c, 70c, 80c, 90c, 100c, 110c, 120c, 130c, 140c, 150c, 160c, 170c, 180c, 190c, 200c, 210c, 220c, 230c, 240c, 250c, 260c, 270c, 280c, 290c, 300c, 310c, 320c, 330c, 340c, 350c, 360c, 370c, 380c, 390c, 400c, 410c, 420c, 430c, 440c, 450c, 460c, 470c, 480c, 490c, 500c, 510c, 520c, 530c, 540c, 550c, 560c, 57